

Marek Daniel KOWALSKI
Instytut Historii
Uniwersytet Jagielloński
Kraków

Rationes Iacobini de Rubeis, collectoris in Regno Poloniae (1426–1434).
Rachunki Giacomina Rossiego, papieskiego kolektora generalnego
w Polsce, z lat 1426–1434

Wstęp

Nieznane dotąd historiografii rachunki Giacomina Rossiego, kolektora generalnego w Królestwie Polskim, należą do nielicznych zachowanych zabytków tego typu, pochodzących z XV w. Są one wyjątkowym źródłem, ukazującym funkcjonowanie kolektorii niedługo po reformach soboru w Konstancji. Stanowią zarazem część niezwykle dobrze zachowanej dokumentacji, pozostawionej przez papieskiego kolektora czynnego w Królestwie Polskim w drugiej ćwierci XV stulecia.

Ogromny rozrost fiskalizmu papieskiego przypadł na okres papiestwa awiniońskiego. Papieże rezydujący nad Rodanem, pozbawieni dochodów z Państwa Kościelnego, nakładali na kler europejski liczne podatki, które umożliwiły Stolicy Apostolskiej normalne funkcjonowanie. Większość spośród opłat od kleru była pobierana na miejscu, w kraju. W celu sprawnego poboru świadczeń do życia powołane zostały kolektorie, czyli okręgi administracji fiskalnej, będące terenowymi oddziałami Kamery Apostolskiej. Na czele każdego okręgu stał kolektor generalny, czyli papieski poborca odpowiedzialny za zbiórkę opłat na swoim obszarze. Schizma Zachodnia (1378–1417) przyniosła kryzys finansów papieży rzymskich i wzrost fiskalizmu w obediencji awiniońskiej, co spowodowało coraz głośniejsze żądania przeprowadzenia reformy skarbowości papieskiej. Głębokiej reformy papieskich finansów w kwestii opłat od duchowieństwa dokonał sobór w Konstancji i zawarte tam konkordaty, a przyjęte wtedy rozwiązania utrzymały się w zasadniczym zrębie do końca średniowiecza. Zlikwidowano większość świadczeń, pozostawiając na potrzeby papieża tylko dwie podstawowe opłaty, tzn. serwicia i annaty¹. Serwicia były płacone bezpośrednio w Kurii, natomiast annaty należało płacić u lokalnego kolektora, działającego w kraju. Źródła pokazują jednak, że Kamera nie wzbraniała się od przyjmowania annat także bezpośrednio od płatników. Wpłaty w Kurii dokonywały przede wszystkim osoby przebywające stale na papieskim dworze, dla których korzystanie z pośrednictwa kolektora było niepotrzebne. Z tego względu lokalni kolektorzy zbierali *in partibus* tylko część annat. Polska była jednym z krajów, które płaciły na rzecz Stolicy Apostolskiej świętopietrze, czyli niewielki po-

¹ Na temat reform skarbowości papieskiej przeprowadzonych w Konstancji zob. Ph. Stump, *The Reform of Papal Taxation at the Council of Constance*, „Speculum”, 64, 1989, s. 69–105; tenże, *The Reforms of the Council of Constance (1414–1418)*, Leiden–New York–Köln 1994; M.D. Kowalski, *Proventus Camerae Apostolicae debiti. Opłaty duchowieństwa polskiego na rzecz papieża w latach 1417–1484*, Kraków 2010, s. 19–45.

datek od ludności zbierany przez plebanów. Oprócz wspomnianych dwóch świadczeń (annat i świętopietrza) w kolektoriach zbierany był też specjalny *census*, płacony przez klasztory objęte papieską protekcją, jednak w Polsce nie ma żadnych śladów pobierania tej opłaty. W pierwszej połowie XV w. większego znaczenia nie miały też opłaty z odpustów, które stały się ważną pozycją w dochodach papieżstwa dopiero u schyłku stulecia.

Choć reformy z Konstancji wręcz podważyły ekonomiczny sens istnienia kolektorii, cały system został utrzymany bez większych zmian. Dość szybko kolektorie zaczęły normalnie funkcjonować, a Polska nie była tu wyjątkiem. Mimo rozrostu polskiej organizacji kościelnej na przełomie XIV i XV w., terytorium kolektorii obejmowało ten sam obszar co dawniej. Jak pokazałem to w osobnym artykule, jej terytorium obejmowało stare diecezje prowincji gnieźnieńskiej, włącznie z wrocławską i lubuską oraz diecezję chełmińską. Poza obszarem działania kolektora pozostawały nowe litewskie sufraganie Gniezna oraz cała prowincja lwowska. Biskupstwa litewskie i ruskie nie należały do kolektorii ze względów praktycznych. Niemal wcale nie było tam beneficjów, których posiadacze powinni płacić annaty i nie zbierano tam świętopietrza. Nie było więc prawie wcale potencjalnych płatników². W okresie, którego dotyczą publikowane niżej rachunki, władzy polskiego kolektora podporządkowano też Czechy (w latach 1434–1448). Miało to jednak wyłącznie charakter formalny, gdyż duchowni ogarniętych rewolucją husycką Czech nie płacili podatków dla Kamery papieskiej³.

Pierwszym od zakończenia schizmy kolektorem generalnym w Polsce został Piotr Wolfram. Już od 1415 r. był kolektorem z ramienia soboru, a papież Marcin V utrzymał go na urzędzie, który piastował aż do 1426 r.⁴ Wybór Polaka na stanowisko kolektora był ze strony papieżstwa odstępstwem od reguły — co prawda niezbyt rygorystycznie przestrzeganej — by na poborcę świadczeń wyznaczać obcokrajowców, niepowiązanych z miejscowym klerem. Na następcę Piotra Wolframa wyznaczono już Włocha. Został nim Giacomino Rossi, pisany w łacińskich tekstach jako *Iacobinus de Rubeis*, pochodzący ze szlacheckiej rodziny z Terruggii (łac. *Terricula*) w Piemontie (koło Casale Monferrato, 100 km. od Genui). Zgodnie z informacjami w papieskich dokumentach, w momencie nominacji na kolektora w Polsce posiadał tylko jedno beneficjum, kanonię w kościele S. Maria di Castello w Genui⁵. Nie wiadomo dokładnie, co zdecydowało o powierzeniu właśnie Giacominowi funkcji kolektora. Być może uzyskał ją dzięki wstawiennictwu swego przyjaciela i wpływowego kurialisty Bartolomeo de Monte, niegdyś prepozyta w kościele S. Maria di Castello⁶. W jednej z suplik Giacomino wspominał też, że był familiarisem kardynała Gabriela Condulmar, późniejszego papieża Eugeniusza IV⁷. Po raz pierwszy Rossi przybył do Polski już w 1424 r., reprezentując papieża Marcina V na chrzcinach królewicza Władysława⁸. Nominację na kolektora otrzymał w styczniu 1426 r., po rezygnacji Piotra Wolframa. Wkrótce, 23 I 1426, złożył wymaganą przysięgę o wiernym wypełnianiu obowiązków kolektorskich⁹. Z Rzymu wyruszył 14 II 1426 i przybył do Krakowa dnia 2 kwietnia, rozpoczynając tym samym swoje urzędowanie¹⁰. Niewątpliwie nowy kolektor wiązał z objęciem urzędu nadzieje na awans w strukturach kościelnych. Zdołał wejść w posiadanie kilku beneficjów, ale wielkiej kariery

² M. D. Kowalski, *Zasięg terytorialny jurysdykcji kolektorów polskich w XV wieku*, w: *Historia vero testis temporum. Księga jubileuszowa poświęcona Profesorowi Krzysztofowi Baczkowskiemu w 70. rocznicę urodzin*, red. J. Smółucha, A. Waško, T. Graff, P.F. Nowakowski, Kraków 2008, s. 295–306.

³ Tamże, s. 297–299, 302 n.

⁴ S. Szczur, *Skarbowość papieska w Polsce w latach 1378–1431*, Kraków 2008, s. 166–169. Biogram autorstwa M. Zwiercana w PSB, t. 26, s. 403–406, zawiera poważne błędy w opisie działalności kolektorskiej Piotra Wolframa.

⁵ Giacomino Rossi występuje z tytułem kanonika w kościele S. Maria di Castello w licznych bullach (zob. Bull. Pol., t. 4, nr 1651, 1659–1669), a także w publikowanych niżej rachunkach kolektorskich.

⁶ *Una corrispondenza fra curiali della prima metà del quattrocento*, ed. A. Mercati, w: A. Mercati, *Dall'Archivio Vaticano*, Città del Vaticano 1951, Studi e testi, vol. 157, s. 7.

⁷ RG 5, nr 3536, s. 618 (15 II 1432); spis skrótów na końcu artykułu.

⁸ C. epist. XV, t. 2, nr 144 oraz w poniższych rachunkach kolektorskich.

⁹ ASV, Cam. Ap., Div. Cam., vol. 3, f. 177v. Kolektorem w Polsce został nazwany już w bulli z 16 I 1426, Bull. Pol., t. 4, nr 1651.

¹⁰ Zob. niżej notę w rachunkach.

w Kościele polskim nie zrobił. Mimo posiadania papieskiej prowizji, niepodważalnych praw i wygranych w Kurii procesów, nie zdołał objąć kantorii krakowskiej¹¹. Zniechęcony przeniósł się do na Śląsk i odtąd rezydował we Wrocławiu. Od 1428 r. był z papieskiego nadania prepozytem opolskim, a od 1432 r. — kanonikiem wrocławskim. Porażką zakończyły się natomiast jego starania o archidiakonat głogowski i o prepozyturę wrocławską¹². Zmiana na Piotrowym tronie nie przerwała urzędowania Rossiego, gdyż Eugeniusz IV ponownie powierzył mu kolektorię w Królestwie Polskim¹³. Cały okres jego aktywnej działalności kolektorskiej obejmują publikowane poniżej rachunki za lata 1426–1433 (włącznie). Po osobistym złożeniu rachunków w Kameronie Apostolskiej w sierpniu 1434 r., Giacomino Rossi ponownie otrzymał nominację na urząd kolektorski w Polsce, a także i w Czechach¹⁴. W ostatnich latach jego urzędowania sytuacja w kolektorii znacznie się skomplikowała ze względu na schizmę bazylejską. Duchowieństwo polskiej metropolii opowiedziało się za soborem, co doprowadziło m. in. do konfliktu Giacomina Rossiego z Mikołajem Gramisem, jego dawnym subkolektorem, a później kolektorem soboru. Sparaliżowało to zupełnie funkcjonowanie kolektorii papieskiej w Polsce. Giacomino Rossi zmarł przed 18 X 1436¹⁵. Z ostatnich dwóch lat jego działalności nie zachowały się żadne ślady źródłowe, a w księgach Kamery nie odnotowano ani jednej wpłaty od polskiego kolektora. Być może nie zdołał niczego zebrać, a być może niewielkie zebrane kwoty zatrzymywał dla siebie, jako wyrównanie nadpłaty 965 florenów, jaką wykazał w rachunkach¹⁶.

Podstawowym obowiązkiem każdego kolektora było systematyczne przedstawianie sprawozdań finansowych ze swojej działalności w Kameronie Apostolskiej, gdzie urzędnicy skarbowi poddawali je kontroli. Wymaganą częstotliwość przedkładania rachunków określano zawsze w bulli nominacyjnej. Standardem był okres od jednego do trzech lat¹⁷. Rossi, podobnie jak wszyscy inni kolektorzy polscy w XV w., miał składać rachunki co dwa lata¹⁸. W praktyce jednak papiescy poborcy rzadko rozliczali się regularnie z Kamerą. Znany jest przypadek przedstawienia rachunków nawet za okres ponad dwudziestu lat¹⁹, a rachunki Uriela z Górki obejmowały okres dziesięcioletni (1476–1485)²⁰. Wydaje się, że jeśli tylko kolektor regularnie przysyłał pieniądze do Kamery, papiescy urzędnicy skarbowi nie widzieli podstaw do interwencji i nie domagali się przedstawiania rozliczeń.

Po upływie pierwszych dwóch lat swojego urzędowania Giacomino udał się do Kurii *ad reddendum rationem sancte Camere Apostolice*²¹. Na dwór papieski przybył 4 V 1428 i przebywał tam przynajmniej aż do połowy lipca, co poświadczają złożone przez niego osobiście obligacje płatnicze i dokonane w Kameronie wpłaty²². Najprawdopodobniej przygotował z tej okazji rachunki za minione dwulecie, ale nie doszło do oficjalnego rozliczenia się z Kamerą, gdyż okazało się to niepotrzebne. Można przypuszczać, że przepisowa wizyta w Kurii po upływie dwóch lat sprawowania urzędu spowodowana była pewną nadgorliwością, wynikającą z braku doświadczenia, a zapewne także tęsknotą

¹¹ M. D. Kowalski, *Rola prowizji papieskich w obsadzaniu prebend katedralnych za czasów Zbigniewa Oleśnickiego*, w: *Zbigniew Oleśnicki, książę Kościoła i mąż stanu*, red. F. Kiryk i Z. Noga, Kraków 2006, s. 184, 187–189.

¹² RG 5, nr 3536; K. Dola, *Wrocławska kapituła katedralna w XV wieku. Ustrój — skład osobowy — działalność*, Lublin 1983, s. 388, nr 151; H. Gerlic, *Kapituła głogowska w dobie piastowskiej i jagiellońskiej (1120–1526)*, Gliwice 1993, s. 228.

¹³ M. D. Kowalski, *Zasięg terytorialny*, s. 297.

¹⁴ Tamże, s. 297.

¹⁵ Bull. Pol., t. 5, nr 568.

¹⁶ Karierę i działalność kolektorską Giacomina Rossiego zamierzam przedstawić szczegółowo w osobnym artykule.

¹⁷ Ch. Schuchard, *Die päpstlichen Kollektoren im späten Mittelalter*, Tübingen 2000, s. 112–116.

¹⁸ Bulla nominacyjna z 1426 r. nie zachowała się, ale dwuletni termin rozliczeń podają bulle nominacyjne z 12 II 1432 (ASV, Reg. Vat., vol. 381, f. 95) i z 27 VIII 1434 (ASV, Reg. Vat., vol. 373, f. 43r). Regesty w Bull. Pol., t. 5, nr 95 i 331 oraz niepełny tekst w *Vetera monumenta Poloniae et Lithuaniae gentiumque finitimarum historiam illustrantia...*, ed. A. Theiner, t. 2, Romae 1861, nr 54 nie podają tej informacji.

¹⁹ Ch. Schuchard, *Die päpstlichen Kollektoren*, s. 117.

²⁰ *Vetera monumenta*, t. 2, nr 224.

²¹ Zob. notę w rachunkach kolektorskich, na f. 11v.

²² ASV, IE 385, f. 108r (9 VI 1428); MPV 10, nr 239 (9 VII 1428); ASV, IE 387, f. 2v; ASR, FC I, vol. 1752, f. 3v; FC I, vol. 1753, f. 2v (12 VII 1428).

za Italią, której kolektor dawał wyraz w swoich listach do Bartolomea de Monte²³. Ponowny przyjazd Rossiego do Kamery miał miejsce dopiero po sześciu latach, w 1434 r., gdy złożył on publikowane niżej rachunki za całe osiem lat swojego urzędowania.

To, co określa się mianem rachunków kolektorskich, mogło mieć dwojaką postać. W pierwszym przypadku kolektor mógł wykorzystać przysłany mu przez Kamerę spis potencjalnych płatników annat. W celu skutecznego egzekwowania świadczeń Kamera starała się bowiem informować kolektora o potencjalnych płatnikach. W tym celu urzędnicy Kamery przeglądali *Libri annatarum*, czyli księgi zawierające obligacje annatowe (zobowiązania do zapłacenia annaty), składane przez każdego odbiorcę papieskiej prowizji. Po wynotowaniu z księgi wszystkich obligacji odnoszących się do danej kolektorii, wykaz wręczano kolektorowi wyjeżdżającemu do swojego okręgu lub wysyłano mu, jeżeli już w kolektorii przebywał. Kolektor miał za zadanie sprawdzić na miejscu, czy duchowni, którzy złożyli obligacje, wywiązali się z należności wobec Kamery. Papieski poborca notował pod obligacjami lub na marginesie informacje o stanie faktycznym, czyli o fakcie zapłacenia annaty lub o jej niezapłaceniu i powodach takiego stanu rzeczy. Taką formę mają na przykład rachunki kolektora w prowincji Reims, Iwona Gruyau²⁴, a na gruncie polskim tak wyglądały rachunki Piotra syna Stefana z lat 1373–1375²⁵. Taka forma prowadzenia rachunków była najwygodniejsza dla tych kolektorów, którzy zbierali wyłącznie annaty. Inną formę mają rachunki, będące po prostu rejestrem przyjętych wpłat, jak ma to miejsce w rachunkach wydanych poniżej. Po stronie dochodów Giacomino Rossi odnotował wszystkie przyjęte wpłaty z tytułu annat oraz świętopietrza. Wskazane różnice w sposobie prowadzenia rachunków odnoszą się tylko do części zawierającej przychody kolektora, natomiast część zawierająca wydatki była w każdym przypadku dość podobna.

Rachunki kolektorskie powinny odnotowywać wszystkie zebrane przez kolektora świadczenia oraz wszystkie jego wydatki, gdyż końcowy bilans decydował o tym, czy papieski poborca powinien dopłacić Kamerze jakąś kwotę, czy też Kamera była mu winna pieniądze. Jak wspomniałem na początku, reforma papieskich finansów dokonana podczas soboru w Konstancji radykalnie zmniejszyła liczbę świadczeń zbieranych w kolektorii. W rachunkach Giacomina Rossiego znajdujemy tylko trzy rodzaje opłat pobieranych w Polsce. Pierwszym świadczeniem były annaty, czyli opłaty z beneficjów niższych²⁶. Płacono je w wysokości odpowiadającej połowie pierwszorocznych dochodów z nadanego beneficjum, stąd w źródłach annaty określane są jako *medii fructus primi anni* i w publikowanych niżej rachunkach pojawiają się niemal wyłącznie pod skróconym określeniem *medii fructus*. Podobnie jak w całej Europie, annaty były zbierane w kolektorii, choć równocześnie coraz częstsza była praktyka płacenia ich bezpośrednio w Kamerze Apostolskiej. Rachunki Rossiego pozwoliły stwierdzić, że liczba płatników dokonujących wpłat u kolektora lekko przewyższała liczbę osób, które uiszczały należność w Kurii²⁷. W trzech przypadkach zdarzyło się, że jedna część annaty została zapłacona w Kamerze, a druga w kolektorii²⁸. Charakterystyczne jest, że o ile wpłaty w Kurii najczęściej miały miejsce wkrótce po otrzymaniu prowizji, o tyle wpłaty u kolektora zwykle znacznie przekraczały roczny okres, liczony od momentu złożenia obligacji, w jakim duchowny powinien wywiązać się z należności wobec Kamery. Można podejrzewać, że kolektor wręcz wymuszał annaty od dłużników²⁹. Inną

²³ Zob. wyżej, przyp. 6.

²⁴ ASR, FC I, vol. 1189. Kilka listów zawierających wykazy płatników, zaadresowanych do kolektora Iwona Gruyau, zachowało się w ASV, Cam. Ap., Oblig. et Sol., vol. 65A.

²⁵ *Liber receptorum et expensarum Petri Stephani 1373–1375*, ed. S. Szczur, Cracoviae 1994, Monumenta Poloniae Vaticana, t. 9, s. 53–83.

²⁶ Kwestie dotyczące świadczeń annatowych szczegółowo przedstawiłem w: M.D. Kowalski, *Proventus Camerae*, s. 133–151.

²⁷ Tamże, s. 154.

²⁸ W ten sposób zapłacili swoje annaty Jakub z Miszewa Murowanego za prepozyturę plocką, Jan z Hradec Králové za kanonię wrocławską, Niemierza z Brudzewa za kanonię gnieźnieńską.

²⁹ M.D. Kowalski, *Proventus Camerae*, s. 154 n. Zob. daty obligacji i prowizji podane w przypisach przy poszczególnych wpłatach.

ciekawą cechą jest wpłacanie przez duchownych kwot zazwyczaj niższych, niż należna annata, bez zaznaczenia przez kolektora, że mamy do czynienia z zapłatą *pro parte* lub *ex compositione*³⁰.

Drugim świadczeniem, jakie można znaleźć w rachunkach Rossiego, są opłaty od beneficjów inkorporowanych. Z natury rzeczy było ich stosunkowo niewiele. W niniejszych rachunkach jest to dziewięć wpłat dotyczących siedmiu podmiotów³¹. Wcielenie jakiegoś beneficjum do majątku innej instytucji kościelnej, nazywane też unią beneficjów, oznaczało dla Kamery Apostolskiej utratę potencjalnych dochodów na przyszłość. Beneficjum inkorporowane traciło bowiem samodzielność prawną, co oznaczało, że już nigdy więcej nie zawakuje i nie będzie zatem okazji do pobrania od niego annaty. W historiografii można znaleźć informację, że w celu zabezpieczenia interesów Kamery papieskiej, na beneficjum inkorporowane nakładano obowiązek płacenia w ustalonych odstępach czasu kwoty równej annacie³². Z tego zwyczaju narodziły się tzw. *quindennia*, ustanowione przez Pawła II w 1469 r. W bullach dotyczących beneficjów polskich nie spotkałem wzmianki o tego typu okresowych opłatach, ale w rachunkach Rossiego można zauważyć, że beneficja inkorporowane płaciły annaty w podwójnej wysokości, a więc jednorazowo oddawano Kamerze całość pierwszorocznych dochodów. Opłatę tego typu nazywano *integra annata*³³.

Trzecia z opłat pobieranych w kolektorii polskiej to świętopietrze. Świadczenie to zostało już bardzo dobrze opracowane w historiografii polskiej³⁴. Warto jednak zwrócić uwagę na podane w rachunkach Rossiego kwoty denara św. Piotra zebrane w diecezji wrocławskiej. W latach 1427–1429 kolektor zebrał odpowiednio 600, 328 i 460 florenów, po czym w kolejnych latach dochody ze świętopietrza obniżyły się do około 200 florenów, ze względu na zniszczenia wojenne, jakie dotknęły Śląsk. Rachunki Uriela z Górk (1476–1485) pokazują, że sumy uzyskiwane ze świętopietrza nie wróciły już do poziomu z połowy lat dwudziestych XV w.³⁵

W prowadzonych przez siebie rachunkach kolektor podawał też wydatki poniesione w trakcie pełnienia urzędu. Nie oznaczało to jednak, że wszystkie one zostaną uznane przez papieskich urzędników skarbowych podczas dokonywania ostatecznego rozliczenia. Kamera Apostolska akceptowała bowiem po stronie kosztów następujące pozycje: udokumentowane kwoty przesłane do Kamery lub wypłacone osobom trzecim na polecenie Kamery, koszty wymiany i transferu pieniędzy oraz wynagrodzenie kolektora³⁶. Papiescy urzędnicy mogli też uwzględnić niektóre dodatkowe wydatki (*certainae expensae*), jeżeli uznali je za uzasadnione. Wszelkie inne poniesione koszty kolektor musiał pokryć z własnych pieniędzy. Wszystkie wymienione kategorie wydatków widoczne są w rachunkach Rossiego.

Spisane rachunki, zawierające uporządkowane szczegółowe zestawienie wpływów i wydatków kolektora, były następnie przedstawiane w Kamerze, w celu przeprowadzenia kontroli i dokonania bilansu. Jeden lub dwóch wyznaczonych kleryków Kamery przeglądało dokładnie dostarczoną dokumentację, sumując wszystkie pozycje po stronie przychodów i rozchodów. Oni też decydowali, które wydatki z kategorii *certainae expensae* można uznać za uzasadnione. Na końcu porównywano obie kwoty, by stwierdzić, czy kolektor jest dłużnikiem Kamery, a więc musi dopłacić różnicę między wpływami a wydatkami, czy też wydatki przekroczyły wysokość dochodów i to Kamera jest dłużniczką papieskiego poborcy. W tym ostatnim przypadku z zasady nie zwracano kolektorowi gotówki,

³⁰ Kolektor miał prawo obniżyć należność po uwzględnieniu istniejących okoliczności, ale było to niemile widziane przez Kamerę i nie powinno być regułą.

³¹ Są to inkorporowane do klasztorów kościoły parafialne w Krzelkowie (2 wpłaty), Sicinach, Pucku, Kostomłotach (2 wpłaty), Byczeniu i Prandocinie wraz z Woźnikami, a także prebendy inkorporowane do Uniwersytetu Krakowskiego.

³² W. Lunt, *Papal Revenues in the Middle Ages*, t. 1, New York 1934, s. 102.

³³ Dokładniej na temat opłat od beneficjów inkorporowanych zob. M.D. Kowalski, *Proventus Camerae*, s. 157–159.

³⁴ T. Gromnicki, *Świętopietrze w Polsce*, Kraków 1908; W. Bukowski, R. Tatarzyński, *Kurenda subkolektora plockiego Jakuba z Piotrkowa do plebanów dekanatu zawkrzeńskiego w sprawie wpłaty świętopietrza w 1429 roku*, Roczn. Hist., 64, 1998, s. 209–219 (tam dalsza literatura).

³⁵ M.D. Kowalski, *Proventus Camerae*, s. 160–162.

³⁶ Ch. Schuchard, *Die päpstlichen Kollektoren*, s. 119 n.

lecz pozwalano mu potrącić sobie kwotę wierzytelności z przyszłych zebranych dochodów. Następnie tekst ostatecznego rozliczenia wpisywano na końcu rachunków. W rachunkach Uriela z Górki wyraźnie widać, że rozliczenie końcowe zostało dopisane ręką kleryka Kamery³⁷. Kolektor otrzymywał też pokwitowanie, do którego wciągano cały tekst rozliczenia, a kopię pokwitowania wpisywano do rejestrów Kamery. Z XV stulecia zachowały się do dzisiaj najczęściej właśnie owe kopie pokwitowań, podczas gdy same rachunki zwykle zaginęły³⁸.

Wyjątkowo dobrze zachowana dokumentacja finansowa Giacomina Rossiego jest dobrą ilustracją opisaną wyżej procedury. Kolektor osobiście sporządził swoje sprawozdanie finansowe, co było w owym czasie normalną praktyką, a co potwierdza dodatkowo spisanie tekstu w pierwszej osobie liczby pojedynczej. Wiadomo zresztą, że przebywał on wtedy osobiście w Kurii. Spisując rachunki Giacomino wykorzystał prawdopodobnie sprawozdanie finansowe za pierwsze dwa lata swego urzędowania, sporządzone po przybyciu do Kurii w maju 1428 r. Na pierwszych czterech stronach rachunków znajdują się bowiem wpłaty z tytułu świętopietrza za rok 1427 (f. 3v), annaty za lata 1426, 1427 i 1428 (f. 3r, 4r, 4v), przy czym w tym ostatnim wpłaty sięgają tylko do marca, gdyż 24 dnia tego miesiąca opuścił on Kraków. Na kolejnej stronie znajduje się wykaz sum przekazanych do Kamery w okresie 30 IX 1426 — 1 IX 1427 (f. 5r). Charakterystyczne jest, że w całym dziale z wydatkami poniesionymi podczas sprawowania urzędu (f. 11v) szczegółowe wpisy dotyczą tylko pierwszego dwulecia urzędowania. Najwyraźniej, gdy pojawił się w Kamerze wiosną 1428 r. wyjaśniono mu, że urzędnicy skarbowi i tak nie uwzględnią wymienionych tam wydatków. Z kolejnych sześciu lat urzędowania w dziale tym znajduje się jedynie nota o obrabowaniu kwietniu 1430 r. jego wysłannika Mikołaja Longi i utracie złota o wartości niemal 360 florenów.

Układ zapisek wskazuje, że Rossi sporządził rachunki, opierając się na posiadanej dokumentacji wpłat i wypłat, a nie były one bieżącym zapisem kolejnych operacji finansowych. Dla większej przejrzystości kolektor pogrupował, z podziałem na poszczególne lata, różne rodzaje przyjmowanych świadczeń, a więc osobne grupy tworzą wpłaty annat, wpłaty świętopietrza, czy transfery sum pieniężnych do Kamery. Każdy rodzaj przyjmowanych wpłat, z tytułu annat bądź z tytułu świętopietrza, zaczynał on zapisywać od nowej strony. Tak więc na karcie 3r zamieścił wpłaty annat z 1426 r., na karcie 3v świętopietrze z 1427 r., na kartach 5v, 6r i 6v odpowiednio świętopietrze z lat 1428, 1429 i 1430 itd. Początek kolejnych lat zasygnalizowany jest zawsze nagłówkiem. Trzy osobne grupy utworzyły zapiski informujące o kwotach przekazanych do Kamery, przy czym w obrębie poszczególnych grup układ zapisek jest — z niewielkimi odstępstwami — chronologiczny.

Podstawową pozycję w wydatkach kolektora stanowiły kwoty na bieżąco przekazywane do Kamery Apostolskiej. Oprócz wypisania ich w samych rachunkach (w trzech grupach) Giacomino Rossi sporządził jeszcze osobne ich zestawienie, obejmujące okres 30 IX 1426 — 17 II 1434, które zachowało się w dwóch kopiach³⁹. Niewątpliwie podstawą do sporządzenia wykazu wpłat były posiadane przez kolektora pokwitowania⁴⁰. Z jednym wyjątkiem wszystkie wymienione w rachunkach sumy

³⁷ ASV, Arm. XXXIII, vol. 23, f. 30v–31v. W przypadku rachunków Giacomina Rossiego, które są kopią zaginionego pierwowzoru, rozliczenie zostało przepisane tą samą ręką, co reszta tekstu.

³⁸ Por. Ch. Schuchard, *Die päpstlichen Kollektoren*, s. 122. Dla większości polskich kolektorów czynnych w latach 1417–1484 zachowały się pokwitowania, a mianowicie dla: Piotra Wolframa, Giacomina Rossiego, Mikołaja Spicymira (tylko za 1437 r.), Dzierśława z Karnic i Uriela z Górki (u tego ostatniego zachowało się rozliczenie wpisane na końcu rachunków, a nie osobne pokwitowanie). Pietro Conti i Andrea de Palatio praktycznie nie zdołali rozwinąć swej działalności, a Battista Enrici był legatem, a nie kolektorem. Brakuje pokwitowań i rachunków dla Zygmunta z Giżyc, Mikołaja Spicymira (z głównego okresu jego aktywności w latach 1438–1439 i 1449–1469) i Andrzeja Róży Boryszewskiego; por. M.D. Kowalski, *Proventus Camerae*, s. 193–197.

³⁹ Jest to tekst wydany poniżej pod nr 2.

⁴⁰ Wskazuje na to wyraźnie sposób zapisania dwóch wpłat na karcie 7v: pierwszej z 31 I 1430 r. (800 flor.) i drugiej, bez daty, w wysokości 500 flor. Ta ostatnia figuruje w w księdze dochodów Kamery pod dniem 16 V 1430 r. (ASV, IE 389, f. 48v). We wspomnianym osobnym zestawieniu wpłat obie te kwoty zapisane zostały łącznie, w jednym akapicie. Powodem „zgubienia” daty i połączenia obu płatności w jedną całość był fakt, że Rossi otrzymał jedno wspólne pokwitowanie na obie te kwoty (pokwitowanie z 10 V 1430 r., ASR, FC I, vol. 1117, f. 28v).

mają odpowiadające im wpisy w księgach dochodów Kamery Apostolskiej (*Inroitus et exitus*) lub w *Libri quitantiarum*⁴¹. Nic jednak nie wskazuje na to, by papiescy urzędnicy szukali korespondujących z wpłatami not w registrach Kamery. Wspomnianym wyjątkiem jest suma 300 florenów przekazana Albicjuszowi, przedstawicielowi banku Medyceuszy, rezydującemu w Krakowie⁴². Ponadto do każdej z wpłaconych kwot doliczone zostało 10% tytułem kosztów bankowych przy transferze pieniędzy z Polski. Z większych sum, które Rossi wymienił po stronie wydatków, licząc na ich uwzględnienie przez Kamere, trzeba wskazać 300 florenów, które wydał na poselstwo do Polski w 1424 r., a które miał sobie odebrać z dochodów kolektorii, oraz złoto wartości 359 florenów, zrabowane pod Norymbęgą Mikołajowi Longi, familiarisowi kolektora. Posłaniec przewoził kruszec do Włoch, gdyż Rossi jakoby nie mógł znaleźć kupca, który wystawiłby mu weksel. Oprócz złota Kamery kolektor stracił też liczne futra, przeznaczone na prezent dla papieża oraz konia i 16 florenów, ofiarowanych Mikołajowi Longi na pokrycie kosztów podróży (f. 11v). Osobno podane zostało wynagrodzenie subkolektorów, a także zapisana została prośba o zwrot kosztów pokwitowań wystawianych przez Kamere Apostolską na przesyłane jej sumy (f. 12r).

Jak informuje przedmowa do oficjalnego rozliczenia kolektora, Rossi przedłożył swoje rachunki w Kamerze dnia 1 VII 1434, ale dokument ten został zgubiony i trzeba było sporządzić kopię, która jest podstawą niniejszego wydania. Kleryk Kamery, Bartolomeo Dellante z Pizy przejrzał rachunki i zaaprobował je 6 VIII 1434. Obliczył też, że łączne przychody z kolektorii polskiej, uzyskane z annat i świętopietrza w latach 1426–1433, wyniosły 10.847 florenów, 33 solidy i 4 denary. Wydatki kolektora wyniosły zaś 11.813 florenów i 5 solidów. W tej kwocie mieściło się 8.585 florenów i 5 solidów⁴³ przekazanych Kamerze w wymienionych latach, następnie kolejne 220 florenów przekazanych Kamerze w maju 1434 r., już po sporządzeniu wykazu wpłat oraz 2.920 florenów z tytułu wynagrodzenia dla kolektora. Wynagrodzenie to wynosiło standardowo 1 florena dziennie. Warto zauważyć, że Giacomino w ogóle nie wykazał w rachunkach swojego wynagrodzenia, które powinien odbierać co roku w wysokości 365 florenów, ale naliczono mu je w całości dopiero po ośmiu latach. Oprócz tego urzędnik Kamery uwzględnił jeszcze 88 florenów bliżej nieokreślonych „innych kosztów”. Rossiemu nie uwzględniono straty wynikłej z obrabowania posłańca, więc musiał pokryć ją z własnych środków. Co ciekawe, rozliczenie nie uwzględnia też 300 florenów, wydanych na koszty poselstwa do Polski, na chrzest królewicza Władysława. Najpewniej Rossi musiał je sobie odebrać zaraz na początku działalności kolektorskiej, czego nie wykazał w rachunkach. Po podliczeniu okazało się, że Kamera jest dłużniczką kolektora na kwotę 965 florenów, 21 solidów i 8 denarów. Zgodnie ze zwyczajem Giacomino nie otrzymał zwrotu w gotówce, ale miał sobie odebrać dług z przyszłych dochodów kolektorii⁴⁴. Dzień później, 7 VIII 1434, wystawiono Giacominowi stosowne pokwitowanie⁴⁵.

Kwerenda w księgach wpływów i wydatków Kamery Apostolskiej pokazała, że Rossi dokonał jeszcze dwóch wpłat na rzecz Kamery, których nie uwzględnił w swoich rachunkach. Dnia 20 II 1429 wpłacił 700 florenów, a 1 VII 1431 wpłacił 400 florenów⁴⁶. Oznacza to, że na swoją niekorzyść pomylił się w obliczeniach o ogromną kwotę 1.100 florenów. Jeżeli doda się do tego utratę 359 florenów w wyniku rabunku okaże się, że kolektor stracił równo 50% swoich ośmioletnich zarobków! Należy pamiętać, że z pozostałej części musiał pokryć koszty swojej działalności, m.in. koszty podróży i wy-

⁴¹ Odsyłacze do ksiąg Kamery zostały podane w przypisach do poszczególnych not.

⁴² Wpłata owa zapisana jest na f. 11r rachunków Rossiego. Mogła ona być odnotowana w zaginionych księgach dochodów Kamery z okresu 1 VII 1430 — 30 IX 1431, zob. M.D. Kowalski, *Proventus Camerae*, s. 180. Być może Rossi okazał wystawiony przez bankiera weksel (*littera cambii*) i sumę tę Kamera uwzględniła w rozliczeniu.

⁴³ W rzeczywistości po zsumowaniu wpłat otrzymuje się 8.587 florenów i 5 solidów.

⁴⁴ Już we wrześniu tego roku dług Kamery względem Rossiego zmniejszył się o 100 flor., które policzono mu jako zapłatę annaty za kanonię i prepozyturę wrocławską, ASV, Cam. Ap., Div. Cam., vol. 19, f. 15r; ASV, IE 398, f. 58r, 102v, IE 397, f. 100v, IE 394, f. 104r, 113r, 127v, 142r.

⁴⁵ Publikowane poniżej, jako nr 3.

⁴⁶ ASV, IE 387, f. 37r, ASR, FC I, vol. 1752, f. 38r, ASR, FC I, vol. 1753, f. 21v (wpłata 700 fl.); ASV, IE 392A, f. 3r, IE 392, f. 2v, ASR, FC I, vol. 1117, f. 147v–148r (wpłata 400 fl.).

nagrodzenie subkolektorów. Przyjmując, że rachunki są rzetelne, dochodzi się do wniosku, że Rossi sprawował swój urząd w zasadzie za darmo. W tym kontekście nowego znaczenia może nabrać fakt, że pierwotna wersja rachunków zaginęła w Kurii i trzeba było spisać je ponownie. Rodzi się pytanie, czy aby tak poważna pomyłka w obliczeniach na własną niekorzyść nie była działaniem celowym? Gdyby rachunki sporządzone zostały z uwzględnieniem pominiętych 1.100 florenów, to Kamera byłaby dłużniczką kolektora na kwotę 2065 florenów. Pamiętając, że całkowite wynagrodzenie za 8 lat wynosiło 2.920 florenów oznaczałoby to, iż kolektor pobrał w ciągu całego swego urzędowania zaledwie 855 florenów pensji, czyli 106 florenów rocznie. Z tego zdołał jeszcze opłacić subkolektorów (86 florenów rocznie), koszty podróży, notariuszy i inne wydatki, nie wspominając o stracie (napaści pod Norymbergą), którą sam wyceniał łącznie na ok. 400 florenów. Tego typu rozliczenie musiałoby wzbudzić podejrzenia papieskich urzędników⁴⁷. Wszystko to stawia pod znakiem zapytania rzetelność rachunków Giacomina Rossiego i każe podejrzewać, że ukrywał on niektóre dochody.

Publikowane poniżej *rationes* kolektora generalnego w Królestwie Polskim Giacomina Rossiego, obejmujące lata 1426–1433, zasługują na szczególną uwagę z kilku względów. Jak wspomniałem na początku, należą one do nielicznej grupy zachowanych rachunków kolektorskich z XV w., w przeciwieństwie do stulecia wcześniejszego, z którego zachowało się ich bardzo dużo. Powodem był między innymi fakt, że reformy z Konstancji ograniczyły liczbę pobieranych świadczeń, redukując je w praktyce tylko do annat i ewentualnie świętopietrza, skutkiem czego rachunki mieściły się często na jednej czy dwóch kartkach papieru. Sprzyjało to ich zgubieniu lub zniszczeniu. Większe szanse na przetrwanie miały rachunki w formie poszytów, niekiedy nawet oprawionych w pergamin⁴⁸. Rachunki Rossiego pochodzą z ciekawego okresu, gdy annaty płacono jeszcze przede wszystkim w kolektorii. Już wkrótce, poczynając od pontyfikatu Mikołaja V (1447–1455), annaty należało płacić bezpośrednio w Kamerze, jeszcze przed otrzymaniem bulli prowizyjnej. W kolektorii płacono je tylko w wyjątkowych przypadkach. Skutkiem tego rachunki polskich kolektorów z drugiej połowy XV w. stały się już niemal wyłącznie rejestrem poboru świętopietrza. Rachunki Rossiego szczęśliwie obejmują okres, z którego zachowały się również niemal wszystkie księgi annat (*Libri annatarum*) oraz księgi dochodów i wydatków Kamery Apostolskiej (*Libri introitus et exitus*), dzięki czemu można poznać strukturę dochodów płynących od polskiego duchowieństwa do Kamery Apostolskiej czy też koszty funkcjonowania papieskiego aparatu fiskalnego⁴⁹. Dzięki swojej szczegółowości dostarczają one sporo informacji o funkcjonowaniu kolektorii i relacji między kolektorem generalnym a subkolektorami. W szczególności wskazują, że w polskich warunkach subkolektorzy zajmowali się wyłącznie lub przede wszystkim zbieraniem świętopietrza. Spis wydatków Rossiego pozwala stwierdzić, że uposażenie subkolektorów było wypłacane z pensji ich przełożonego. Umożliwia też dostrzeżenie aktywności kolektora, wykraczającej poza jego obowiązki ściśle finansowe.

Podstawa wydania

Publikowane poniżej rachunki kolektorskie Giacomina Rossiego przechowywane są w Archiwum Watykańskim, w zespole *Instrumenta Miscellanea*, pod sygnaturą ASV, Instr. Misc., vol. 7981. Jest to pojedyncza, zszyta papierowa składka, licząca 12 ponumerowanych współcześnie kart. Zapisane są strony 3r–10r, 11r–12v, natomiast karty 1–2 oraz 10v są puste. Karty mają wymiary niemal identyczne z formatem A4. Cały tekst pisany jest jedną ręką, typową piętnastowieczną kursywą (zob. fotografia). Pierwotnie — na co wskazuje szycie składki — karta 1 była ostatnia, zaś karta 2 była pierwszą

⁴⁷ Problem ten poruszałem już w książce poświęconej opłatom polskiego duchowieństwa na rzecz papieża, M.D. Kowalski, *Proventus Camerae*, s. 198 n.

⁴⁸ Ch. Schuchard, *Die päpstlichen Kollektoren*, s. 118 n. Takimi właśnie obszerniejszymi rachunkami są *rationes* Giacomina Rossiego i Uriela z Górki.

⁴⁹ Szerzej omawiam te problemy w książce M.D. Kowalski, *Proventus Camerae*.

w składce, dzięki czemu obie te karty tworzyły oprawę (koszulkę) tekstu rachunków. Stan zachowania jest bardzo dobry, wszystkie karty są czyste i dobrze czytelne.

Jako uzupełnienie (pod nr 2) do tekstu rachunków kolektorskich dołączony został wykaz wpłat Giacomina Rossiego na rzecz Kamery Apostolskiej. Dwa egzemplarze (kopie) tego tekstu przechowywane są pod sygnaturą ASV, Instr. Misc., vol. 6469, f. 8r–8v i 9r–9v⁵⁰. Na kartach 1–7 pod tą sygnaturą znajdują się listy Giacomina Rossiego do kurialisty Bartolomeo de Monte⁵¹. Pierwotnie folia 8 i 9 były luźnymi kartami papieru, w formacie zbliżonym do A4, prawdopodobnie wyrwanymi z jakiegoś rękopisu. Obecnie zostały sklejone z listami Rossiego, tworząc wraz z nimi jedną składkę. Obie kopie zapisane są tą samą ręką, typową piętnastowieczną kursywą. Różnice między kopiami są minimalne, dotyczą zmiany szyku słów w kilku miejscach.

Zasady edycji tekstu

Przygotowując tekst do wydania stosowałem się głównie do zaleceń zawartych w *Instrukcji wydawniczej dla średniowiecznych źródeł historycznych*, opracowanej przez Komisję Historyczną PAU⁵², z niewielkimi odstępstwami od podanych tam zasad. Tekst podaję w całości, rozwiązując niemal wszystkie skrócenia, zresztą dość nieliczne w rękopisie. Cechą charakterystyczną poniższego tekstu jest spora liczba błędów gramatycznych, a konkretnie częste błędne końcówki ablatiwu rzeczowników trzeciej deklinacji. Autor najwyraźniej miał pewne braki w znajomości łaciny i nagminnie stosował błędne formy: „succollectori”, „Danieli”, itp., zamiast „succollectore”, „Daniele”. Ze względu na to, że jest to stała maniera pisarza, zrezygnowałem z poprawiania bądź zaznaczania w tekście błędnych lekcji tego typu. Znakiem „(!)” sygnalizowane są tylko błędy przypadkowe. Słowo przekreślone oznacza skreślenie istniejące w tekście oryginału. Wielokropek, pojawiający się w tekście rachunków przed cyfrą oznaczającą liczbę florenów pod koniec akapitów, sygnalizuje linię ciągłą w rękopisie, łączącą akapit z wyrzuconą na margines kwotą we florenach (zob. fot. 1). Liczby zapisane są tak, jak w oryginale, a więc najczęściej za pomocą numeracji rzymskiej. Dla ułatwienia orientacji w tekście, dodane zostały śródtytuły w języku polskim, oddzielające poszczególne fragmenty rachunków.

W przypisach do tekstu źródłowego identyfikuję jedynie osoby i miejscowości, z których one pochodzą, rezygnując z dokładnego objaśniania tych osób. Zamiast tego podaję odsyłacze do istniejących biogramów, gdzie można znaleźć dalsze, szczegółowe informacje. Nazwy oczywiste, jak na przykład nazwy diecezji, kapituł kolegiackich itp., nie są objaśniane. Podawana w przypisach wysokość należnej annaty określona została na podstawie informacji o dochodach beneficjalnych zapisanych w obligacjach annatowych (po przeliczeniu grzywien na floreny)⁵³. W razie niezachowania się obligacji wartość należności obliczona została na podstawie danych z dokumentu prowizyjnego. Ze względu na liczne błędy w regestach w *Bullarium Poloniae* wszystkie wielkości zostały sprawdzone w rękopisach.

Ze względu na występowanie w tekście rachunków skrótów tworzonych za pomocą nadpisanej końcówki liczebnika porządkowego, np. *anni MCCCCXXVIⁱ*, niemożliwe było wprowadzenie oznaczania nielicznych przypisów tekstowych literami alfabetu łacińskiego w indeksie górnym i dlatego zostały one podane w jednym ciągu wraz z przypisami objaśniającymi osoby i miejscowości.

⁵⁰ Karta nr 9 znajdowała się niegdyś pod sygnaturą ASV, Instr. Misc., vol. 4790, wraz z przechowywanymi tam rachunkami kolektora Piotra Wolframa, o czym informuje inwentarz do zespołu *Instrumenta Miscellanea*. Zapewne przeniesiono ją w obecne miejsce, gdy zorientowano się, że jest to kopia tekstu znajdującego się w teczce nr 6469, f. 8. W lewym górnym narożniku karty 9r napisano ołówkiem po włosku: „era 4791 b” (zamiast 4790).

⁵¹ Listy Giacomina Rossiego zostały wydane drukiem, zob. przyp. 6.

⁵² *Instrukcja wydawnicza dla średniowiecznych źródeł historycznych*, oprac. Komisja Historyczna Polskiej Akademii Umiejętności, Kraków 1925.

⁵³ Zasady przeliczania grzywien na floreny, zob. MPV, t. 10, s. VII.

Tekst źródłowy

Nr 1

Romae, 6 augusti 1434

Rachunki Giacomina Rossiego, papieskiego kolektora generalnego w Królestwie Polskim, kościelnej prowincji gnieźnieńskiej i diecezji chełmińskiej, z lat 1426–1434.

Or.: ASV, Instr. Misc., vol. 7981, f. 3r–12v

/f. 3r/

Annaty zebrane w roku 1426

Hic inferius continentur pecunie recepte per me Iacobinum de Rubeis, canonicum Sancte Marie de Castello Ianuensis, in regno Polonie ac provincia Gneznensi necnon civitate et diocesi Culmensi fructuum Camere Apostolice collectorem etc., a personis infrascriptis, ratione dimidiorum fructuum suorum beneficiorum, incipiendo die XXX mensis maii anni millesimi CCCCXXVI et finiendo die XXI mensis decembris anni, quo supra, ut infra videlicet:

Et primo, die XXX mensis maii anni, quo supra, recepi a domino Michaelae, plebano in Beldrichowo¹, pro parte solutionis mediorum fructuum sue parrochialis ecclesie in Beldrichowo, Gneznensis diocesis, florenos octo, sive flor. VIII

Item die penultima mensis iunii recepi a reverendo patre domino abbate in Heinrichow², Cisterciensis ordinis, Wratislaviensis diocesis, pro parte solutionis integre annate parrochialis ecclesie in Krelka³, Wratislaviensis diocesis, florenos duodecim, sive flor. XII

Item ea die recepi a reverendo patre domino abbate in Lubens⁴, Cisterciensis ordinis, Wratislaviensis diocesis, pro integra annata ecclesie parrochialis in Seicz⁵, Wratislaviensis diocesis, florenos nonaginta, sive flor. flor. LXXXX

Item die XVI mensis iulii recepi a domino Sbiluto Petri⁶, canonico Unyowiensi, pro parte solutionis [mediorum fructuum] dictorum canonicatus et prebende Unyowiensium, Gneznensis diocesis, florenos duodecim, sive flor. XII

Item die IX mensis novembris recepi a domino Elia de Wawelnicza⁷, canonico Kelczyński, pro dimidiis fructibus canonicatus et prebende ecclesie Kelczyński, Cracoviensis diocesis, florenos quadraginta sex, sive flor. flor. XLVI

¹ Baldrzychów, pleban Michał syn Stanisława; obl. 14 XII 1424 (MPV, t. 10, nr 84); należna annata 24 flor.

² Henryków, opactwo cystersów na Śląsku.

³ Krzelków koło Henrykowa. Obl. 14 III 1422 (MPV, t. 10, nr 25), należna annata 60 flor. Drugą ratę (32 flor.) należności opat Henrykowa zapłacił 15 VII 1431 r., zob. niżej.

⁴ Lubiąż, opactwo cystersów na Śląsku.

⁵ Siciny na Śląsku, powiat Góra. Kolejne supliki i bulle w sprawie inkorporacji z okresu 25 III 1424 — 13 VI 1425: MVB 7, nr 1182, 1196, 1208, 1367, 1370, 1403; należna annata 100 flor.

⁶ Zbylut syn Piotra z Urbanowa, zob. A. Jabłońska, Kapituła uniejowska do początku XVI wieku, Kielce 2005, s. 198. Prow. ani obl. nie zachowały się. W suplice Zbyluta z 26 VII 1424 (Bull. Pol., t. 4, nr 1397) nie ma jeszcze wzmianki o posiadaniu przez niego kan. uniejowskiej. Jako kan. występuje w dokumencie z 23 X 1425, KDWlkp, t. 8, nr 1060.

⁷ Elias syn Marcina z Wąwolnicy, zob. PSB, t. 6, s. 232–233; L. Poniewozik, Pralaci i kanonicy sandomierscy w okresie średniowiecza, Toruń 2004, s. 166–167, nr 24; Z. Pietrzyk, Poczec rektorów Uniwersytetu Jagiellońskiego 1400–2000, Kra-

Item die XXI mensis decembris recepi a domino Bartholomeo Vislai de Thimonecz⁸ pro dimidiis fructibus parrochialis ecclesie in Olierszerze⁹ (!), Poznaniensis diocesis, florenos viginti, sive flor. XX

Item eadem die decembris recepi a domino Petro Iohannis de Bogrowo¹⁰ pro dimidiis fructibus parrochialis ecclesie sancti Adalberti extra muros Poznanienses florenos duodecim, sive flor. XII

/f. 3v/

Świątopietrze za rok 1427

Hic inferius continentur pecunie recepte per me Iacobinum de Rubeis, canonicum Sancte Marie de Castello Ianuensis, Apostolice Camere collectoris in regno Polonie ac provincia Gneznensi etc., a personis infrascriptis racione denarii sancti Petri de anno millesimo CCCCXXVII, ut infra videlicet:

Primo, recepi a domino Iacobo de Pyotrkaw¹¹, canonico Plocensi, florenos septuaginta quinque, quos michi [solvit] tamquam succollector in civitate et diocesi Plocensi racione denarii sancti Petri, sive flor. flor. LXXV

Item de eodem anno recepi a domino Iohanne¹², archidiacono et officiali Wladislaviensi ac succollectori in civitate et diocesi Wladislaviensi, florenos septuaginta, quos michi solvit de pecuniis per ipsum receptis in dictis civitate et diocesi racione denarii sancti Petri, sive flor. LXX

Item de eodem anno recepi a domino Laurencio de Lekendorff¹³, plebano in Swecza¹⁴ ac succollectori in civitate et diocesi Culmensi ac terra Pomaranie¹⁵, florenos ducentos sexdecim, quos michi solvit de pecuniis per ipsum receptis in dictis civitate et diocesi ac terra Pomaranie racione denarii sancti Petri, sive flor. CCXVI

Item eodem anno recepi a domino Benedicto¹⁶, canonico et officiali Gneznensi ac succollectori in civitate et diocesi Gneznensi, florenos ducentos viginti, quos michi solvit de pecuniis per ipsum receptis in dictis civitate et diocesi racione denarii sancti Petri, sive flor. CCXX

Item eodem anno recepi a domino Symone de Wartemberg¹⁷, cantore Lubucensi et succollectori in civitate et diocesi Wratislaviensi, racione denarii sancti Petri florenos DC, sive flor. DC

ków 2000, s. 32. Kolejne prowizje i supliki w sprawie kanonii kieleckiej: 26 V 1423, 4 XI 1425 i 21 III 1426 (Bull. Pol., t. 4, nr 1143, 1611, 1702). Należna annata 51 flor. (błąd w Bull. Pol., t. 4, nr 1143, wg bulli taksa wynosiła 17 marcarum argenti puri, ASV, Reg. Lat., vol. 235, f. 133–134v).

⁸ Bartłomiej Kielbasa syn Wisława z Tymieńca (zm. ok. 1452), zob. SHGPń, cz. 3, s. 343. Supl. 18 XII 1423 (Bull. Pol., t. 4, nr 1269); należna annata 30 flor.

⁹ Objezierze koło Obornik.

¹⁰ Piotr syn Jana z Borgowa (dawniej Bargowo) koło Śremu. Prow. 9 IX 1423 (Bull. Pol., t. 4, nr 1211); należna annata 17,5 flor. (wg supliki taksa kościoła św. Wojciecha wynosiła 10 grz., co oznaczałoby annatę 25 flor., ale wg bulli wynosiła tylko 7 grz.). Zob. też KDWLkp, t. 7, nr 946 i 955.

¹¹ Jakub syn Paszka z Piotrkowa, zob. A. Radzimiński, Pralaci i kanonicy kapituły katedralnej płockiej w XIV i I poł. XV w., t. 1–2, Toruń 1991–1993, t. 2, s. 61–63; W. Bukowski, R. Tatarzyński, Kurenda subkolektora płockiego Jakuba z Piotrkowa, s. 209–219.

¹² Jan ze Słupowej, archidiacon włocławski, zob. RG 5, nr 7745; Bull. Pol., t. 5, nr 387 (regest tej samej supliki po raz drugi błędnie pod datą 18 II 1436, jako Bull. Pol., t. 5, nr 488).

¹³ Wawrzyniec de Leckendorff (Lebendorff) nie występuje w innych źródłach papieskich.

¹⁴ Świecie na Pomorzu Gdańskim, na północ od Chelмна.

¹⁵ „Terra Pomaranie” oznacza tu Pomorze Gdańskie, stanowiące część diecezji włocławskiej, leżącą wtedy w granicach Państwa Zakonnego.

¹⁶ Benedykt syn Macieja z Modły, kan. i oficjał gnieźnieński, zob. M. Czyżak, Kapituła katedralna w Gnieźnie w świetle metryki z lat 1408–1448, Poznań 2003, s. 317 n.; A. Kowalska–Pietrzak, Pralaci i kanonicy kapituły łęczyckiej do schyłku XV wieku, Łódź 2004, s. 133–138; J. Korytkowski, Pralaci i kanonicy katedry metropolitalnej gnieźnieńskiej od roku 1000 aż do dni naszych, Gniezno 1883, t. 1, s. 42, t. 3, s. 35–38.

¹⁷ Szymon Wartemberg (z Sycowa), zob. MPV, t. 10, nr 214; K. Dola, Wrocławska kapituła, nr 203; H. Gerlic, Kapituła głogowska, s. 294, nr 346.

Item eodem anno recepi a domino Nicolao Lanthman¹⁸, canonico et plebano Poznaniensi ac succollectori in civitate et diocesi Poznaniensi, florenos centum triginta, quos michi solvit de pecuniis per ipsum receptis in dictis civitate et diocesi ratione denarii sancti Petri, sive flor. CXXX

Item eodem anno ego Iacobinus supradictus personaliter recollegi in civitate et diocesi Cracoviensi florenos trecentos duos in moneta Polonicali et dictos recollegi ratione denarii sancti Petri, sive flor. CCCII

Item eodem anno recepi ratione denarii sancti Petri in diocesi Cracoviensi et in certis locis in latis grossis florenos triginta octo, sive flor. XXXVIII

/f. 4r/

Annaty zebrane w roku 1427

Hic inferius continentur pecunie recepte per me Iacobinum de Rubeis, canonicum Sancte Marie de Castello Ianuensis et collectorem etc., a personis infrascriptis ratione dimidiorum fructuum suorum beneficiorum, incipiendo die III mensis ianuarii anni millesimi CCCCXXVII et finiendo die XVI mensis marcii anni millesimi CCCCXXVIII, ut infra videlicet:

Primo, die III mensis ianuarii anni quo supra recepi a domino Stanislao Nicolai de Powidz¹⁹ pro parte solutionis mediorum fructuum sue parrochialis ecclesie in Gorsicze²⁰, Gneznensis diocesis, florenos decem, sive flor. X

Item die XXIII mensis ianuarii recepi a domino Michaeli Petri de Grodzisko²¹ pro dimidiis fructibus canonicatus et prebende Plocensium ac parrochialis ecclesie in Banthkowo²², Plocensis diocesis, florenos quadraginta, sive flor. XL

Item die XXV mensis ianuarii recepi a domino Nicolao Bogdani²³ pro dimidiis fructibus parrochialis ecclesie in Belsko²⁴, Plocensis diocesis, florenos octo, sive flor. VIII

Item die quinta februarii recepi a domino Nicolao Sassini²⁵ pro dimidiis fructibus canonicatus et prebende in ecclesia Plocensi florenos decem, sive flor. X

Item die XVIII februarii recepi a domino Leonardo Alberti de Skarbimiria²⁶ pro dimidiis fructibus parrochialis ecclesie in Borzissowicze²⁷, Gneznensis diocesis, florenos viginti michi numeratas per dominum Clementem²⁸, fratrem suum, sive flor. XX

¹⁸ Mikołaj Lantman, kan. poznański, pleban św. Marii Magdaleny w Poznaniu, *KDWlkp*, t. 7, nr 589, przyp. 31, s. 368; M. Czyżak, *Kapituła katedralna w Gnieźnie*, s. 369.

¹⁹ Stanisław syn Mikołaja z Powidza. *Supl. 12 XII 1423 (Bull. Pol., t. 4, nr 1268)*; należna annata 18 flor. Drugą część annaty Stanisław zapłacił 5 VIII 1429 r., zob. niżej.

²⁰ Gorzyce koło Żnina.

²¹ Michał syn Piotra z Grodziska (z. sochaczewska), zob. A. Radziwiński, *Prałaci*, t. 2, s. 99–100. *Supl. 27 III 1424 (Bull. Pol., t. 4, nr 1333)*; należna annata 45 flor.

²² Bądkowo Kościelne (na granicy ziemi dobrzyńskiej).

²³ Mikołaj syn Bogdana, przeor klasztoru benedyktynów św. Wojciecha na zamku plockim, *prow. 11 IV 1424 (Bull. Pol., t. 4, nr 1343)*; należna annata 20 flor.

²⁴ Bielsk (dawniej Bielsko), miasto powiatowe na Mazowszu.

²⁵ Mikołaj syn Sasina z Drobina, zob. A. Radziwiński, *Prałaci*, t. 2, s. 111. *Prow. 22 XI 1417 (Bull. Pol., t. 4, nr 11)*; należna annata 15 flor.

²⁶ Leonard syn Wojciecha ze Skalbmierza, brat Klemensa, zob. L. Poniewozik, *Prałaci i kanonicy sandomierscy*, s. 233–236, nr 88 (biogram z błędami); *MPV*, t. 10, s. 537 (indeks); *Bull. Pol.*, t. 4, s. 557 (indeks); *Bull. Pol.*, t. 5, s. 347 (indeks). *Obl. 23 II 1423 (MPV, t. 10, nr 56)*, zaś 13 III 1424 otrzymał odroczenie płatności do 1 XI 1424, S. Szczur, *Skarbowość*, s. 237, przyp. 83. Należna annata 30 flor.

²⁷ Borszewice (dawniej Borzysowice) w pow. szadkowskim, woj. sieradzkie.

²⁸ Klemens syn Wojciecha ze Skalbmierza, brat Leonarda, zob. *MPV*, t. 10, s. 537 (indeks); *Bull. Pol.*, t. 4, s. 557 (indeks).

Item die XVII marcii a domino Laurencio Kosla²⁹ recepti pro dimidiis fructibus ecclesie parrochialis in Thawraw³⁰ et filialis ecclesie in Sirbin³¹, Wratislaviensis diocesis, florenos LX, sive flor. LX

Item eadem die marcii recepti a domino Nicolao Pistoris³² pro dimidiis fructibus parrochialis ecclesie in Thincz, Wratislaviensis diocesis, florenos duodecim cum dimidio, sive flor. XII ½

Item die XXIII mensis marcii recepti a domino Michaelae Przibislai de Ptaszkowicze³³ pro dimidiis fructibus parrochialis ecclesie in Mucarz³⁴ florenos viginti, sive flor. XX

Item die XXVIII mensis marcii recepti a domino Iohanni Falislai de Budzino³⁵ pro mediis fructibus parrochialis ecclesie in Sanssowo³⁶ (!), Plocensis diocesis, florenos duodecim, sive flor. XII

Item die XXV mensis aprilis recepti a domino Leonardo Alberti de Skarbimiria³⁷ pro mediis fructibus canonicatus et prebende ecclesie Opatoviensis, Cracoviensis diocesis, florenos sex, sive flor. VI

Item die VIII mensis maii recepti a domino Danieli³⁸ plebano in Tuchow pro dimidiis fructibus parrochialis ecclesie in Tuchow³⁹, Cracoviensis diocesis, florenos viginti, sive flor. XX

/f. 4v/

Item die XXV mensis iunii recepti a domino Petro Przibislai de Ponati⁴⁰ pro mediis fructibus ecclesie parrochialis in Balitarszek⁴¹, Wladislaviensis diocesis, florenos duodecim, sive flor. XII

Item die VIII mensis iulii recepti a domino Mathia Dria de Grodzecz⁴² pro mediis fructibus parrochialis ecclesie sancti Nicolai extra muros Cracovienses florenos sexaginta, sive flor. flor. LX

²⁹ Wawrzyniec, pleban w Turowie, zob. MVB 7, nr 1384, 1385, 1404; MPV, t. 10, nr 106. W wymienionych źródłach papieskich nie ma informacji, by Wawrzyniec pisał się z Koźla, lecz podano jedynie, że parafię w Turowie uzyskał w drodze zamiany za altarię w katedrze wrocławskiej z Pawłem z Koźla. Jest więc możliwe, że określenie „Kosla” dodane zostało pomyłkowo. Obl. 15 VI 1425 (MPV, t. 10, nr 106); należna annata 60 flor.

³⁰ Turów na Śląsku.

³¹ Żórawina, kościół filialny parafii w Turowie.

³² Mikołaj Pistoris z Mühlhausen, pleban Oleśnicy na Śląsku, por. MVB 7, s. 987 (indeks); MPV, t. 10, nr 97. Ze źródeł papieskich znany tylko jako pleban w Oleśnicy, ale w obligacji annatowej notariusz najpierw napisał nazwę parafii jako „Tincz”, którą później poprawił na „Olsna” czyli na Oleśnice, zob. MPV, t. 10, nr 97. Obl. 18 IV 1425, tamże. Należna annata 12 ½ flor.

³³ Michał syn Przybysława z Ptaszkowic, zob. Bull. Pol., t. 4, s. 548 (indeks). Prow. 31 III 1424 (Bull. Pol., t. 4, nr 1335) i supl. o „nova provisio” 26 VI 1425 (Bull. Pol., t. 4, nr 1545); należna annata 30 flor. (błąd w Bull. Pol., t. 4, nr 1335, wg bulli taksa wynosiła 10 marcarum argenti puri, ASV, Reg. Lat., vol. 242, f. 277v–278v).

³⁴ Mucharz na pd. od Wadowic, w diecezji krakowskiej.

³⁵ Jan syn Falislawa z Budzyna (pow. makowski na Mazowszu). Obl. 24 IV 1422 (MPV, t. 10, nr 30); należna annata 20 flor.

³⁶ Gąsewo (dawniej Gąsowo), pow. rożański na Mazowszu. Lekcja „Sanssowo” jest ewidentnym wynikiem błędu paleograficznego, a prawidłowy zapis powinien brzmieć: „Ganssowo”.

³⁷ Leonard syn Wojciecha ze Skalbmierza, zob. wyżej, przyp. 26. Prow. ani obl. nie zachowały się, jako kan. opatowski wystąpił 13 VII 1424 (Bull. Pol., t. 4, nr 1388).

³⁸ Daniel syn Szczepana z Mytolina, kleryk archidiecezji lwowskiej, M. Koczerska, Zbigniew Oleśnicki i kościół krakowski w czasach jego pontyfikatu (1423–1455), Warszawa 2004, s. 68 n. Obl. 4 VII 1422 (MPV, t. 10, nr 46); należna annata 30 flor.

³⁹ Tuchów, na pd. od Tarnowa.

⁴⁰ Piotr syn Przybysława z Poniat (na Mazowszu). Prow. 1 V 1419 (Bull. Pol., t. 4, nr 436); należna annata 21 flor.

⁴¹ Białotarsk (dawniej Białotarceczek) na Kujawach, przy granicy z Mazowszem.

⁴² Maciej Dryja syn Mikołaja z Grodzca i Modliszewa, PSB, t. 5, s. 406. Prow. ani obl. nie zachowały się. W supl. z 8 XI 1424 określony jako posiadacz prowizji na kościół św. Mikołaja, Bull. Pol., t. 4, nr 1424, zob. też Bull. Pol., t. 4, nr 1406, 1874.

Item die ultima mensis iulii recepi a domino Iaroslao de Kankol⁴³ (!) pro mediis fructibus canonicatus et prebende Gneznensium, secundum resultancias michi datas per dominum Petrum Wolfram⁴⁴ florenos duodecim, sive flor. XII

Item die III mensis octobris recepi a domino Michaelae de Bolia⁴⁵ (!) pro mediis fructibus sui decanatus in ecclesia Kelczyński, Cracoviensis diocesis, florenos viginti, sive flor. XX

Item die VI octobris recepi a domino Michaelae Botzantha Stanislai⁴⁶ pro dimidiis fructibus canonicatus et prebende Plocensium florenos viginti, sive flor. XX

Item die prima decembris recepi a domino Iohanne Reichardi⁴⁷ pro dimidiis fructibus canonicatus et prebende Wratislaviensium, secundum modum assuetum, florenos viginti, sive flor. XX

Item ea die decembris recepi a domino Giralaco Buck de Esch⁴⁸ pro dimidiis fructibus canonicatus et prebende Wratislaviensium florenos viginti, sive flor. XX

Item die XXIII mensis decembris recepi a domino Paulo de Giszicze⁴⁹ pro dimidiis fructibus scolastrie in ecclesia Cracoviensi florenos quinquaginta, sive flor. L

Annaty zebrane w roku 1428

Anno millesimo CCCC vicesimo octavo.

Item die VII mensis februarii anni quo supra, recepi a reverendo patre domino Petro Boleste⁵⁰, Apostolice Sedis prothonotario, pro parte solucionis dimidiorum fructuum prepositure Sancti Michaelis in castro Cracoviensi florenos centum, sive flor. C

Item die XI februarii recepi a domino Mathia Dria Nicolai de Grodzecz⁵¹ pro dimidiis fructibus suorum canonicatus et prebende in ecclesia Wladislaviensi florenos quindecim, sive florenos quindecim (!) flor. XV

Item eadem die recepi a prefato domino Mathia Dria pro dimidiis fructibus altaris sancti Adalberti in ecclesia Cracoviensi⁵² florenos decem, sive flor. X

Item die XVII februarii recepi a domino Vito Stanislai⁵³ pro dimidiis fructibus sue parrochialis ecclesie in Scolathowa⁵⁴, Plocensis diocesis, florenos duodecim, sive flor. XII

⁴³ Jarosław syn Piotra z Kąkolewa (wieś koło Leszna), zob. M. Czyżak, *Kapituła katedralna w Gnieźnie*, s. 351 n. *Prow. 21 VIII 1418* (Bull. Pol., t. 4, nr 324, reg. z błędami); należna annata 78 flor. (błąd w Bull. Pol., wg bulli taksa wynosiła 26 marcarum argenti puri, ASV, Reg. Lat., vol. 198, f. 227r–228r).

⁴⁴ Piotr Wolfram syn Fabiana z Wolbromia i ze Lwowa, kolektor papieski w Polsce w latach 1415–1425, zob. M.D. Kowalski, *Proventus Camerae*, s. 193.

⁴⁵ Michał syn Ścibora z Woli, dziekan kielecki. Lekcja „Bolia” jest ewidentnym wynikiem błędu paleograficznego, a prawidłowy zapis powinien brzmieć: „Wolya”. Obl. 10 V 1426 (MPV, t. 10, nr 142); należna annata 100 flor. Drugą ratę (45 flor.) należności zapłacił 16 VII 1431 r., zob. niżej.

⁴⁶ Bodzeta syn Stanisława z Turzy, zob. A. Radziwiński, *Pralaci*, t. 2, s. 41 n. Obl. 26 VI 1422 (MPV, t. 10, nr 45); należna annata 20 flor.

⁴⁷ Jan Reichardi, kleryk diec. wrocławskiej, kan. wrocławski, zob. K. Dola, *Wrocławska kapituła*, s. 384, nr 139; RG 4/2, kol. 2285. Obl. 14 V 1423 (MPV, t. 10, nr 60); należna annata 45 flor.

⁴⁸ *Prow. ani obl. nie zachowały się*, zob. RG 4/1, kol. 856–857.

⁴⁹ Paweł syn Waclawa z Giżyc, zob. A. Radziwiński, *Pralaci*, t. 1, s. 122 n., nr 58. Obl. 20 XI 1424 (MPV, t. 10, nr 78); należna annata 132 flor. Dnia 7 III 1432 otrzymał odroczenie zapłaty pozostałej części annaty na 6 miesięcy, M.D. Kowalski, *Rola prowizji papieskich*, s. 182.

⁵⁰ Piotr Boleścic z Piaskowic (dawniej Pieskowice), zob. A. Kowalska–Pietrzak, *Pralaci*, s. 50–57. Supl. 31 III 1424 (Bull. Pol., t. 4, nr 1336) oraz supl. z 31 III 1425 o prolongatę terminu ekspedycji bulli prowizyjnej do dnia 31 IX 1425 (Bull. Pol., t. 4, nr 1491). Zob. też wcześniejsza *prow.* z 30 XII 1420 (Bull. Pol., t. 4, nr 764). Należna annata 210 flor.

⁵¹ Maciej Dryja syn Mikołaja z Grodzca, zob. wyżej przyp. 42. Obl. 27 XI 1424 (MPV, t. 10, nr 80); należna annata 42 flor.

⁵² Obl. 27 XI 1424 (MPV, t. 10, nr 81); należna annata 21 flor.

⁵³ Wit syn Stanisława, wikariusz katedralny plocki, pleban w Skołatowie, Bull. Pol., t. 4, nr 1469 (tu jako Wit syn Wita), 1492. Obl. 26 III 1425 (MPV, t. 10, nr 96); należna annata 17½ flor.

⁵⁴ Skołatowo na Mazowszu, pow. wyszogrodzki.

Item die VIII mensis marcii recepi a domino ~~Iacobo Andree plebano in Ostrowansz~~ Paulo de Glodowa⁵⁵ (!) pro parte solucionis dimidiorum fructuum suorum canonicatus et prebende in ecclesia Poznaniensi florenos quindecim, sive flor. XV

Item die XVI mensis marcii recepi a domino Iacobo Andree plebano in Ostrowansz⁵⁶, Wladislaviensis diocesis, pro dimidiis fructibus dicte sue parrochialis ecclesie in Ostrowansz florenos viginti, sive flor. XX

Item ea die recepi a domino Mathia Dria⁵⁷ pro dimidiis fructibus suorum canonicatus et prebende in ecclesia Cruswiciensi, Wladislaviensis diocesis, florenos XVIII, sive flor. XVIII

/f. 5r/

Pieniądze przekazane do Kamery Apostolskiej 30 IX 1426 — 1 IX 1427

Hic inferius continentur pecunie quas ego Iacobinus de Rubeis, canonicus Sancte Marie de Castello Ianuensis, Camere Apostolice collector in regno Polonie ac provincia Gneznensi etc., solvi prefate Camere Apostolice a die XXVIII mensis iunii anni millesimi CCCXXVI⁵⁸ mensis iunii usque ad diem XXIII mensis decembris anni millesimi CCCXXVII, ut infra videlicet:

Primo, de anno millesimo CCCXXVI, die XXX mensis septembris, pontificatus domini Martini pape quinti anno nono [=30 IX 1426], solvi reverendo patri domino Oddoni de Waris⁵⁸, Camere Apostolice thesaurario, de pecuniis per me nomine Camere Apostolice in regno Polonie ac provincia Gneznensi necnon civitate et diocesi Culmensi recollectis, florenos sexcentos auri de Camera et per manus honorabilium virorum heredum Veri de Guadagnis et sociorum in Romana Curia commorantium⁵⁹, sive flor. VI^c

Item solvi pro cambio supradictorum florenorum sexcentorum in summa florenos sexaginta, sive florenos flor. LX

Item de anno millesimo CCCXXVII, die XII mensis maii, pontificatus quo supra anno decimo [=12 V 1427], solvi prelibato reverendo patri domino Oddoni de Waris, thesaurario etc., de pecuniis per me nomine Camere Apostolice recollectis florenos quadringentos nonaginta sex auri de Camera et solidos triginta quinque monete Romane et per manus Cosme et Laurencii de Medicis et sociorum in Romana Curia commorantium⁶⁰, sive flor. CCCCLXXXVI et solid. XXXV

Item solvi pro cambio supradictorum florenorum quadringentorum nonaginta sex et solidorum triginta quinque in summa florenos quinquaginta, sive flor. L

Item de anno millesimo CCCXXVII, die prima mensis septembris, pontificatus quo supra anno decimo [=1 IX 1427], solvi prefato reverendo patri domino Oddoni de Waris thesaurario etc. de pecuniis per me nomine Camere Apostolice recollectis florenos septingentos nonaginta sex auri de Camera

⁵⁵ Mistrz Paweł syn Stanisława z Kłodawy, *Bull. Pol.*, t. 4, s. 489 (indeks); *Księga promocji Wydziału Sztuk Uniwersytetu Krakowskiego z XV wieku*, wyd. A Gąsiorowski, przy współpracy T. Jurka, I. Skierskiej, W. Swobody, Kraków 2000, s. 12 [11/8]. Obl. 24 X 1422 (MPV, t. 10, nr 50); należna annata 40 flor. Lekcja „Glodowa” jest ewidentnym wynikiem błędu paleograficznego, a prawidłowy zapis powinien brzmieć: „Clodawa”.

⁵⁶ Ostrowąs, na pd. od Aleksandrowa Kujawskiego. Jakub syn Andrzeja, archidiacon kruszewicki, wikariusz katedralny włocławski, *Bull. Pol.*, t. 4, nr 1278, 1285, 1486. Prow. 11 I 1424 (*Bull. Pol.*, t. 4, nr 1278 i 1285); należna annata 24 flor.

⁵⁷ Maciej Dryja syn Mikołaja z Grodzieca, zob. wyżej przyp. 42. Obl. 28 IV 1425 (MPV, t. 10, nr 99). Należna annata 21 flor.

⁵⁸ Odo de Varris z Genazzano, skarbnik papieski (1426–1431) i wicekamerariusz (od 1428 r.), P.M. Baumgarten, *Oddo Potii de Varris de Genazzano, päpstlicher Schatzmeister und sein Notar Laurentius Dominici de Rotellis*, „*Historisches Jahrbuch*”, 31, 1910, s. 771–786.

⁵⁹ Wpłata 600 flor. z 30 IX 1426 odnotowana jest w księdze dochodów Kamery Apostolskiej, ASV, IE 384, f. 2r; IE 385, f. 4r.

⁶⁰ Wpłata 496 flor., 35 sol. z 12 V 1427 odnotowana jest w księdze dochodów Kamery Apostolskiej, IE 384, f. 24v; IE 385, f. 37r.

et solidos triginta quinque monete Romane et per manus nobilis viri Iohannis Orlandis⁶¹, procuratoris mei⁶², sive flor. VII^cLXXXVI, solid. XXX quinque

Item solvi pro cambio supradictorum florenorum septingentorum nonaginta sex et solidorum triginta quinque monete Romane in summa florenos octuaginta, sive flor. LXXX

Item pro sallario

/f. 5v/

Świętopietrze za rok 1428

Hic inferius continentur pecunie per me Iacobinum de Rubeis, prepositum Opoliensem et Camere Apostolice in regno Polonie ac provincia Gneznensi etc. collectorem, recollecte ratione census denarii sancti Petri nomine Camere Apostolice, de anno Domini millesimo CCCCXXVIII^o, ut infra:

Primo, recepi ab honorabili viro domino Wenceslao⁶³, canonico Scarbimirsiensi et succollectori in civitate et diocesi Cracoviensi, ratione census denarii sancti Petri in moneta Polonica et parvis denariis florenos trecentos viginti octo, sive flor. CCCXXVIII

Item recepi a prefato domino Wenceslao ratione eiusdem census in moneta Bohemicali florenos triginta octo, sive flor. flor. XXXVIII

Item recepi ab honorabili viro domino Laurencio de Leckendorff⁶⁴, plebano in Swecza et succollectori in civitate et diocesi Culmensi ac terra Pomaranie, de pecuniis per ipsum recollectis in dictis civitate et diocesi ac terra ratione census denarii sancti Petri florenos ducentos sexdecim triginta in auro, sive flor. CCXXX

Item recepi a venerabili viro domino Benedicto de Modla⁶⁵, canonico Gneznensi et succollectori in civitate et diocesi Gneznensi, de pecuniis per ipsum recollectis in dictis civitate et diocesi ratione census denarii sancti Petri florenos ducentos sexdecim, sive flor. CCXVI

Item recepi a venerabili viro domino Nicolao Lanthman⁶⁶, canonico Poznaniensi et succollectori in civitate et diocesi Poznaniensi, de pecuniis per ipsum recollectis in dictis civitate et diocesi ratione census denarii sancti Petri florenos centum triginta, sive flor. CXXX

Item recepi a venerabili viro domino Iohanne de Sluppowa⁶⁷, archidiacono Wladislaviensi et succollectori in civitate et diocesi Wladislaviensi, de pecuniis per ipsum recollectis ratione census denarii sancti Petri, in dictis civitate et diocesi, florenos septuaginta, sive flor. LXX

Item recepi a venerabili viro domino Iacobo de Pyotrkovia⁶⁸, canonico Plocensi et succollectori in civitate et diocesi Plocensi, de pecuniis per ipsum recollectis ratione census denarii sancti Petri, in [dictis] civitate et diocesi, florenos septuaginta duos, sive flor. LXXII

Item recepi ab honorabili viro domino Symone de Wartemberg⁶⁹, cantore Lubucensi et succollectori in civitate et diocesi Wratislaviensi, de pecuniis per ipsum recollectis ratione census denarii sancti Petri in dictis civitate et diocesi florenos septuaginta et tempore, quo perfidi Hussite totam diocesim Wratislaviensem inceperunt destruere et pro maiori parte distruxerunt, tam in grossis latis, quam in malis denariis, florenos trecentos viginti octo, sive flor. CCC XXVIII

⁶¹ Giovanni Orlandi z Genazzano, urzędnik kurialny, pełnomocnik (prokurator) Giacomina Rossiego w Kurii.

⁶² Wpłata 796 flor., 35 sol. z 1 IX 1427 odnotowana jest w księdze dochodów Kamery Apostolskiej, IE 384, f. 36v; IE 385, f. 58r.

⁶³ Wacław syn Tomasza z Radomia, zob. Bull. Pol., t. 4, nr 1614, 2062, 2106, 2219; S. Szczur, Skarbowość, s. 303 (rachunki kolektora Piotra Wolframa).

⁶⁴ Zob. wyżej, przyp. 13.

⁶⁵ Zob. wyżej, przyp. 16.

⁶⁶ Zob. wyżej, przyp. 18.

⁶⁷ Zob. wyżej, przyp. 12.

⁶⁸ Zob. wyżej, przyp. 11.

⁶⁹ Zob. wyżej, przyp. 17.

/f. 6r/

Świętopietrze za rok 1429

Hic inferius continentur pecunie recepte per me Iacobinum de Rubeis, prepositum Opoliensem et Camere Apostolice in regno Polonie etc. collectorem, a personis infrascriptis racione census denarii sancti Petri de anno MCCCCXX nono, videlicet:

Primo, recepi a venerabili viro domino Nicolao Gramis⁷⁰, canonico Wratislaviensi et succollectori in civitate et diocesi Wratislaviensi, de pecuniis per ipsum recollectis racione census denarii sancti Petri in dictis civitate et diocesi florenos quadringentos sexaginta, tam in grossis latis, quam in malis denariis, sive flor. CCCCLX

Item recepi a venerabili viro domino Benedicto de Modla⁷¹, canonico Gneznensi et succollectori in civitate et diocesi Gneznensi, de pecuniis per ipsum recollectis in dictis civitate et diocesi racione census denarii sancti Petri florenos ducentos decem et octo in grossis Bohemicalibus, sive flor. CCXVIII

Item recepi a venerabili viro domino Iohanne de Sluppowa⁷², archidiacono Wladislaviensi et succollectori in civitate et diocesi Wladislaviensi, de pecuniis per ipsum recollectis racione census denarii sancti Petri in dictis civitate et diocesi florenos septuaginta, sive flor. LXX

Item recepi ab honorabili viro domino Petro de Wilczino⁷³, plebano in Roguszno⁷⁴ et succollectori in civitate et diocesi Poznaniensi, de pecuniis per ipsum recollectis racione census denarii sancti Petri in dictis civitate et diocesi florenos centum triginta sex in moneta Polonicali, sive flor. CXXXVI

Item recepi a venerabili viro domino Laurencio de Leckendorff⁷⁵, plebano in Swecza et succollectori in civitate et diocesi Culmensi ac terra Pomaranie, de pecuniis per ipsum recollectis racione census denarii sancti Petri in dictis civitate et diocesi ac terra florenos ducentos triginta duos in auro, sive flor. CCXXXII

Item recepi a venerabili viro domino Iacobo de Pyotrkovia⁷⁶, canonico Plocensi et succollectori in civitate et diocesi Plocensi, de pecuniis per ipsum recollectis racione census denarii sancti Petri in dictis civitate et diocesi florenos septuaginta in auro et grossis Behemicalibus, sive flor. LXX

Item recepi a nobili viro domino Albicio de Medicis de Florencia⁷⁷, procuratori per me constituto in civitate et diocesi Cracoviensi, de pecuniis per ipsum recollectis racione census denarii sancti Petri in dictis civitate et diocesi, nomine Camere Apostolice, florenos trecentos per unam litteram cambii, sive flor. CCC

/f. 6v/

Świętopietrze za rok 1430

Hic inferius continentur pecunie recepte per me Iacobinum de Rubeis, prepositum Opoliensem et Camere Apostolice in regno Polonie et provincia Gneznensi ac civitate et diocesi Culmensi collecto-

⁷⁰ Mikołaj Gramis, kan. wrocławski, zob. K. Dola, *Wrocławska kapituła*, s. 351 n., nr 54.

⁷¹ Zob. wyżej, przyp. 16.

⁷² Zob. wyżej, przyp. 12.

⁷³ Piotr syn Jakuba z Wilczyna (pow. gnieźnieński), pleban w Rogoźnie, *SHGPñ*, cz. 4, z. 1, s. 116; *MPV*, t. 10, nr 67, 149, 240, 241, 376.

⁷⁴ Rogoźno, miasto w Wielkopolsce.

⁷⁵ Zob. wyżej, przyp. 13.

⁷⁶ Zob. wyżej, przyp. 11.

⁷⁷ Albicjusz Medici z Florencji, przedstawiciel banku Medyceuszy, czynny w Krakowie w latach 1414–1433, S. Szczur, *Skarbowość*, s. 269 n., 292.

rem, a personis infrascriptis ratione census denarii sancti Petri de anno millesimo CCCC trigesimo, ut infra:

Primo, recepi ab honorabili viro domino Laurencio de Leckendorff⁷⁸, plebano in Swecza et succollectori in civitate et diocesi Culmensi ac terra Pomaranie, de pecuniis per ipsum recollectis ratione census denarii sancti Petri in dictis civitate et diocesi ac terra florenos ducentos viginti novem in auro, sive flor. CCLXXVIII

Item recepi ab egregio decretorum doctori domino Iohanni Elgoth⁷⁹, canonico Cracoviensi et procuratori in civitate et diocesi Cracoviensi, de pecuniis per ipsum recollectis ratione census denarii sancti Petri in dictis civitate et diocesi florenos trecentos triginta duos in parvis denariis Polonicis et mediis grossis, sive flor. CCCXXXII

Item recepi a prefato domino Iohanni, eciam ratione census denarii sancti Petri, florenos viginti in grossis Bohemicalibus, sive flor. XX

Item recepi a venerabili viro domino Iohanni de Sluppowa⁸⁰, archidiacono Wladislaviensi et succollectori in civitate et diocesi Wladislaviensi, de pecuniis per ipsum recollectis ratione census denarii sancti Petri in dictis civitate et diocesi florenos sexaginta novem in auro, sive flor. LXVIII

Item recepi a venerabili viro domino Iacobo de Pyotrkovia⁸¹, canonico Plocensi et succollectori in civitate et diocesi Plocensi, de pecuniis per ipsum ratione census denarii sancti Petri in dictis civitate et diocesi recollectis florenos sexaginta octo in grossis Behemicalibus, sive flor. LXVIII

Item recepi a venerabili viro domino Benedicto de Modla⁸², ~~Cr~~ canonico Gneznensi et succollectori in civitate et diocesi Gneznensi, de pecuniis per ipsum recollectis ratione census denarii sancti Petri in dictis civitate et diocesi florenos ducentos decem et octo in grossis Behemicalibus sive latis flor. CCXVIII

Item recepi ab honorabili viro domino Petro de Wilczino⁸³, plebano in Roguszno et succollectori in civitate et diocesi Poznaniensi, de pecuniis per ipsum recollectis ratione census denarii sancti Petri in dictis civitate et diocesi florenos centum triginta quatuor in moneta Polonicali, sive flor. CXXXIII

Item recepi a venerabili viro domino Nicolao Gramis⁸⁴, canonico Wratislaviensi et succollectori in civitate et diocesi Wratislaviensi, de pecuniis per ipsum recollectis ratione census denarii sancti Petri in dictis civitate et diocesi florenos centum quinquaginta in parvis denariis, et plures non potuit recolligere propter devastacionem tocius istius diocesis per istas perfidos Hussitas, sive flor. CL

/f. 7r/

Annaty zebrane w roku 1429

Hic inferius continentur pecunie recepte per me Iacobinum de Rubeis, prepositum Opoliensem et Camere Apostolice in regno Polonie et provincia Gneznensi ac civitate et diocesi Culmensi collectorem, a personis infrascriptis nomine Camere Apostolice, ratione annatarum seu mediorum fructuum in dictis regno et provincia, incipiendo de anno Domini millesimo CCCC vigesimo nono, ut infra:

⁷⁸ Zob. wyżej, przyp. 13.

⁷⁹ Jan Elgot, kanonista, ofcjiał krakowski, zob. PSB, t. 6, s. 227 n.; M. Koczerska, Zbigniew Oleśnicki, s. 46 n.

⁸⁰ Zob. wyżej, przyp. 12.

⁸¹ Zob. wyżej, przyp. 11.

⁸² Zob. wyżej, przyp. 16.

⁸³ Zob. wyżej, przyp. 73.

⁸⁴ Zob. wyżej, przyp. 70.

Primo, die XVII mensis ianuarii anni, quo supra, recepi ab honorabili viro domino Iohanne Iohannis de Bieranczicze⁸⁵ pro mediis fructibus sue parrochialis ecclesie in Obrasaw⁸⁶, Cracoviensis diocesis, florenos triginta quatuor, sive flor. XXXIII

Item die III mensis marcii recepi a venerabili viro domino Stanislao Choldo⁸⁷ (!) pro parte solutionis dimidiorum fructuum canonicatus et prebende Uneowiensium, Gneznensis diocesis, florenos sexaginta septem, sive flor. LXVII

Item eodem die et anno recepi ab honorabili viro domino Iohanne Briger⁸⁸ pro parte solutionis dimidiorum fructuum altaris Assumpcionis Beate Marie Virginis in ecclesia Wratislaviensi florenos decem in g(rossis) flor. X

Item die XIII mensis iulii recepi a venerabili viro domino Io(hanne) [de] Greczregine⁸⁹ pro mediis fructibus canonicatus et prebende Wratislaviensium florenos viginti, sive flor. XX

Item dicta die recepi ab honorabili viro domino Everhardo de Oesterborg⁹⁰ pro mediis fructibus sue parrochialis ecclesie in Nissa⁹¹, Wratislaviensis diocesis, florenos sexaginta octo, sive flor. LXVIII flor. LXVIII

Item die quinta mensis augusti recepi ab honorabili viro domino Stanislao Nicolai de Powidz⁹² pro mediis fructibus parrochialis ecclesie in Garczicze⁹³, Gneznensis diocesis, florenos VIII, sive flor. VIII

Item die XX augusti recepi a venerabili viro domino Fredrico Schueselt⁹⁴ pro parte solutionis dimidiorum fructuum sui archidiaconatus Lubucensis florenos viginti quatuor, sive flor. XXIII

Item die XX mensis octobris recepi a venerabili domina priorissa et conventu monasterii in Sarnowicz⁹⁵, Cisterciensis ordinis, Wladislaviensis diocesis, pro parte solutionis integrorum fructuum parrochialis ecclesie in Puczk⁹⁶, dicte diocesis, annexe dicto prioratu, florenos triginta, sive flor. XXX^a

Item dicta die recepi ab honorabili viro domino Stephano Allexandri⁹⁷ pro parte solutionis mediorum fructuum canonicatus et prebende Kelcziansium, Cracoviensis diocesis, florenos octo, sive flor. VIII

⁸⁵ Jan syn Jana z Bieniądzic, zob. L. Poniewozik, *Pralaci i kanonicy wiśliccy w okresie średniowiecza*, Lublin 2004, s. 152 n., nr 43. Obl. 1 XII 1424 (MPV, t. 10, nr 82); należna annata 36 flor.

⁸⁶ *Obrazów, pow. sandomierski*.

⁸⁷ Stanisław syn Chebdy z Niewiesza, zob. A. Radziwiński, *Pralaci*, t. 2, s. 136–138, nr 91; A. Jabłońska, *Kapituła uniejowska*, s. 161, 183 n. Nieprawidłowa lekcja „Choldo” (zamiast: „Chebde”) jest zapewne błędem paleograficznym. Supl. 26 VII 1424 (Bull. Pol., t. 4, nr 1398). Stanisław zabiegał o kan. uniejowską już za czasów Jana XXIII, potem toczył o nią długotrwały spór: Bull. Pol., t. 4, nr 177, 179, 430, 545, 556, 917, 1029. Należna annata 75 flor.

⁸⁸ Jan Briger syn Mikołaja, kan. wrocławski, zob. K. Dola, *Wrocławska kapituła*, s. 338, nr 17. Obl. 3 XII 1426 (MPV, t. 10, nr 168); należna annata 15 flor.

⁸⁹ Jan syn Hanka z Hradec Králové, zob. MVB 7, s. 909 (indeks); K. Dola, *Wrocławska kapituła*, s. 352–353, nr 56. Obl. 9 IV 1427 (MPV, t. 10, nr 185). Należna annata 42 flor., Pierwszą ratę należności (6 flor.) Jan zapłacił 31 XII 1428 bezpośrednio w Kamerze, MVB 7, nr 2014.

⁹⁰ Eberhard syn Eberharda z Osterburga, zob. MVB 7, s. 978–979 (indeks). Obl. 6 VII 1425 (MPV, t. 10, nr 113); należna annata 70 flor.

⁹¹ *Nysa, miasto na Śląsku*.

⁹² Stanisław syn Mikołaja z Powidza. Pierwszą część annaty Stanisław zapłacił 3 I 1427 r., zob. wyżej.

⁹³ *Gorzyce*, zob. wyżej, przyp. 20.

⁹⁴ Fryderyk Schutfelt (Schuttenuelt), duchowny diecezji bamberskiej, sekretarz margrabiego brandenburskiego. Supl. 10 IX 1423, ASV, Reg. Suppl., vol. 170, f. 121r–121v; należna annata 62½ flor. Drugą ratę annaty (15 flor.) zapłacił 25 VI 1432 r.

⁹⁵ *Żarnowiec (na Pomorzu Gdańskim)*.

⁹⁶ *Puck (na Pomorzu Gdańskim)*. Obl. 3 I 1426 (MPV, t. 10, nr 124). Druga rata należności (30 flor.) została zapłacona 23 XII 1430, S. Szczur, *Skarbowość*, s. 131, przyp. 346. Należna annata 60 flor.

⁹⁷ Szczepan syn Aleksandra z Sośnicowic (na Śląsku), zob. MVB 7, s. 1025 (indeks); H. Gerlic, *Kapituła głogowska*, s. 293, nr 343. Prow. 13 I 1424 (Bull. Pol., t. 4, nr 1288, gdzie błędnie jako Nicolaus Alexandri, por. MVB 7, nr 1157, gdzie poprawnie jako Stephanus Nicolai Alexandri), zob. też Bull. Pol., t. 4, nr 1498, 1504. Drugą część annaty (6 flor.) zapłacił w 6 II 1433 r., zob. niżej. Należna annata 25 flor.

Annaty zebrane w roku 1430

Item die VII mensis ianuarii MCCCCXXX recepi a venerabili viro domino Theodrico de Azel⁹⁸ pro mediis fructibus canonicatus et prebende Opoliensium, Wratislaviensis diocesis, florenos viginti novem in moneta Opoliensi, sive flor. XXVIII

Item⁹⁹ die II mensis aprilis recepi ab honorabili viro domino Nicolao (!) Mathie de Strelicz¹⁰⁰ pro parte solucionis mediorum fructuum sue parrochialis ecclesie in Skarbimiercze¹⁰¹, Gneznensis diocesis, florenos XX flor. XX

Item die II mensis aprilis augusti recepi ab honorabili viro domino Nicolao Mathie Puls de Sepekaw¹⁰² pro parte solucionis dimidiorum fructuum canonicatus et prebende Glogovie Maioris, Wratislaviensis diocesis, in latis g(rossis)¹⁰³ flor. XI

Item die XV mensis septembris recepi ab executoribus ultime voluntatis domini Dominici Tesschen(er)¹⁰⁴ pro parte solucionis mediorum fructuum altaris sancti Michaelis, siti in ecclesia Wratislaviensi, florenos octo, in quibus prefatus dominus Dominicus obligabatur, sive flor. VIII

Item die XVIII mensis novembris recepi a reverendo patre domino abbate et conventu sancti Vincencii, ordinis Premonstratensis, extra muros Wratislavienses, pro parte¹⁰⁵ solucionis integrorum fructuum parrochialis ecclesie sancti Gothardi in Cossemplocz¹⁰⁶, Wratislaviensis diocesis, annexe dicte abbacie, florenos quinquaginta in grossis latis, sive flor. L

/f. 7v/

Pieniądze przekazane do Kamery Apostolskiej 27 XI 1426 — 27 VIII 1431

Hic inferius continentur pecunie solute Camere Apostolice per me Iacobinum de Rubeis, prepositum Opoliensem et Camere Apostolice in regno Polonie ac provincia Gneznensi et civitate et diocesi Culmensi collectorem, a die XXVII mensis novembris MCCCCXXVI usque ad diem XXVII mensis augusti MCCCCXXXI, de pecuniis per me nomine Camere predictae recollectis, ut infra videlicet:

Item de anno MCCCCXXVI, die XXVII mensis novembris, pontificatus quo supra anno decimo, solvi prelibato reverendo patri domino Oddoni de Waris, de pecuniis per me nomine Camere Apostolice recollectis, florenos quingentos nonaginta sex auri de Camera et solidos triginta quinque monete Romane et per manus honorabilium virorum heredum Veri de Guadagnis et sociorum in Romana Curia commorantium¹⁰⁷, sive flor. V^cLXXXVI, solid. XXXV

Item solvi pro cambio dictorum quingentorum florenorum nonaginta sex florenorum et triginta quinque solidorum in summa florenos sexaginta, sive flor. LX

⁹⁸ Teodoryk de Azel, kleryk diecezji Hildesheim, zob. MVB 7, s. 849 (indeks). Obl. 9 X 1426 (MPV, t. 10, nr 162); należna annata 32½ flor.

⁹⁹ Akapit dopisany na końcu strony z zaznaczeniem właściwego miejsca w tekście.

¹⁰⁰ Zapewne Jakub syn Macieja (alias Mateusza) ze Strzelec, kleryk diecezji wrocławskiej, zob. MVB 7, s. 1030 (indeks); MPV, t. 10, s. 544 (indeks); Bull. Pol., t. 4, s. 563–564 (indeks). Obl. 14 V 1427 (MPV, t. 10, nr 192); należna annata 30 flor.

¹⁰¹ Skalmierzyce koło Kalisza.

¹⁰² Maciej z Sepekova (w Czechach), tu zapewne omyłkowo nazwany Mikołajem synem Macieja, zob. MVB 7, nr 1889, 1890, 1902. Obl. 26 XI 1427 (MPV, t. 10, nr 220); należna annata 30 flor.

¹⁰³ Słowa: „lat(is) g(rossis)” dopisane nad wierszem.

¹⁰⁴ Dominik Teschener alias Sydenberg, zob. E. Wólkiewicz, *Kapituła kolegiacka św. Mikołaja w Otmuchowie. Dzieje–organizacja–skład osobowy (1386–1477)*, Opole 2004, s. 352 n., nr 91. Obl. 27 VI 1425 (MPV, t. 10, nr 107); należna annata 24 flor. Pierwszą część annaty (10 flor.) Dominik zapłacił Piotrowi Wolframowi dnia 20 II 1426 r., S. Szczur, *Skarbowość*, s. 305.

¹⁰⁵ Obl. 5 V 1422 (MPV, t. 10, nr 32); należna annata 120 flor. Drugą część (30 flor.) należności zapłacono 30 I 1431 r., zob. niżej.

¹⁰⁶ Kostomłoty koło Środy Śląskiej.

¹⁰⁷ Wpłata 596 flor., 35 sol. z 27 XI 1426 odnotowana jest w księdze dochodów Kamery Apostolskiej, IE 384, f. 6r; IE 385, f. 10v.

Item de anno MCCCCXXVIII, die XIII mensis maii, pontificatus quo supra anno undecimo, solvi prelibato reverendo patri domino Oddoni de Waris thezaurario etc., de pecuniis per me nomine Camere Apostolice recollectis, florenos septingentos auri de Camera et per manus nobilium virorum Cosme et Laurencii de Medicis et sociorum mercatorum Florentinorum¹⁰⁸, sive flor. VII^C

Item solvi pro cambio prefatorum florenorum septingentorum florenos septuaginta, sive flor. LXX

Item de anno MCCCCXXVIII, die XXVI mensis maii, pontificatus quo supra anno undecimo, solvi prelibato reverendo patri domino Oddoni de Waris, de pecuniis per me nomine Camere Apostolice recollectis, florenos quadringentos auri de Camera et per manus nobilium virorum Iohannis Orlandi necnon Cosme et Laurencii de Medicis et sociorum mercatorum Florentinorum¹⁰⁹, sive flor. CCCC

Item solvi pro cambio dictorum florenorum quadringentorum florenos quadraginta, sive flor. XL

Item anno millesimo CCCCXXX usque in diem ultimam mensis ianuarii, pontificatus quo supra anno XIII°, solvi nobili viro Anthonio de Piscia¹¹⁰, pecuniarum ipsius Camere depositario et pro ea recipiente, de pecuniis per me nomine Camere Apostolice recollectis, florenos octingentos auri de Camera et per manus nobilis viri Iohannis Orlandi de Genazano necnon circumspectorum virorum Odowardi Giachinoti et Andree de Cambinis mercatorum Florentinorum et sociorum Romanam Curiam sequencium¹¹¹, sive flor. VIII^C

Item solvi pro cambio dictorum florenorum octingentorum florenos octuaginta, sive flor. LXXX

Item¹¹² solvi de pecuniis per me recollectis prefato nobili viro Anthonio de Piscia depositario etc. florenos quingentos auri de Camera et per manus prefati Iohannis Orlandi necnon nobilium virorum Cosme et Laurencii de Medicis et sociorum Florentinorum mercatorum¹¹³, sive flor. V^C

Item solvi pro cambio dictorum florenorum quingentorum florenos quinquaginta, sive flor. L

Item de anno millesimo CCCCXXXI, die XXVII mensis augusti, pontificatus sanctissimi domini nostri domini Eugenii pape quarti anno primo, solvi de pecuniis per me nomine Camere Apostolice recollectis nobili viro Francisco de Boscollis¹¹⁴, mercatori Florentino, pro dicta Camera recipiente et per manus venerabilis viri domini Nicolai Gramis¹¹⁵, canonici Wratislaviensis, ducentos quinquaginta florenos auri de Camera¹¹⁶, sive flor. CCL

Item solvi pro cambio dictorum florenorum ducentorum quinquaginta florenos viginti quinque, sive flor. XXV

Item pro salario meo

¹⁰⁸ Wpłata 700 flor. z 14 V 1428 odnotowana jest w księdze dochodów Kamery Apostolskiej, IE 384, f. 61r; IE 385, f. 103v.

¹⁰⁹ Wpłaty 400 flor. nie odnotowano w księdze dochodów Kamery Apostolskiej pod dniem 26 V 1428, ale wpłatę tej wysokości dokonaną przez Rossiego zapisano pod datą 25 IX 1426 (IE 384, f. 1(bis)); IE 385, f. 3r) i prawdopodobnie chodzi właśnie o jedną i tę samą kwotę. Za utożsamieniem obu wpłat przemawia również fakt, że w obu przypadkach dokonano ich per manus Iohannis Orlandi ac Cosme et Laurencii de Medicis.

¹¹⁰ Antonio da Pescia, depozytariusz generalny Kamery Apostolskiej 1429–1431, A. Gottlob, *Aus der Camera Apostolica des 15. Jahrhunderts*, Innsbruck 1889, s. 111.

¹¹¹ Wpłata 800 flor. z 31 I 1430 r. odnotowana jest w księdze dochodów Kamery Apostolskiej, IE 389, f. 26v. Dotyczy jej pokwitowanie z 10 V 1430 r., ASR, FC I, vol. 1117, f. 28v.

¹¹² W tym miejscu kolektor nie podał daty.

¹¹³ Wpłata 500 flor. odnotowana jest w księdze dochodów Kamery Apostolskiej pod datą 16 V 1430, IE 389, f. 48v. Wspólne pokwitowanie na obie ostatnie wpłaty (800 i 500 flor.) wystawiono 10 V 1430 (!), ASR, FC I, vol. 1117, f. 28v.

¹¹⁴ Francesco Boscoli, depozytariusz generalny Kamery Apostolskiej 1431–1436, A. Gottlob, *Aus der Camera*, s. 111.

¹¹⁵ Zob. wyżej, przyp. 70.

¹¹⁶ Pokwitowanie wpłaty 250 flor. jest w ASR, FC I, vol. 1117, f. 160r.

/f. 8r/

*Świętopietrze za rok 1431*Anno Domini millesimo CCCC^{mo} tricesimo primo.

Hic inferius continentur pecunie recepte per me Iacobinum de Rubeis, prepositum Opoliensem et Camere Apostolice collectorem in regno Polonie et provincia Gneznensi necnon civitate et diocesi Culmensi, nomine Camere Apostolice de anno, quo supra, ratione denarii sancti Petri, ut infra videlicet:

Primo, recepi a venerabili viro domino Benedicto de Modla¹¹⁷, canonico et succollectori Gneznensi, de pecuniis per ipsum nomine Camere recollectis ratione denarii sancti Petri in civitate et diocesi Gneznensi, de anno quo supra, marcas centum et duas in latis g(rossis), computando g(rossos) XLVIII pro qualibet marca, que valent florenos centum octuaginta octo, g(rossos) octo, computando grossos XXVI pro quolibet floreno, sive flor. CLXXXVIII, gr. VIII

Item recepi anno, quo supra, nomine Camere prefate ab honorabili viro domino Laurencio de Leckendorff¹¹⁸, plebano in Swecza et succollectori in civitate et diocesi Culmensi et terra Pomaranie, de pecuniis per ipsum nomine Camere Apostolice recollectis in prefatis civitate et diocesi ac terra ratione denarii sancti Petri florenos ducentos triginta Hungaricales et grossos viginti, sive flor. CCXXX, gr. XX

Item recepi anno, quo supra, nomine Camere prefate a venerabili viro domino Nicolao Lanthman¹¹⁹, canonico et succollectori Poznaniensi, de pecuniis per ipsum ratione denarii sancti Petri in civitate et diocesi Poznaniensi recollectis marcas septuaginta quinque in moneta Polonica, valent in summa florenos centum viginti octo, g(rossos) duodecim, computando g(rossos) XXVIII Polonicales pro quolibet floreno, sive flor. CXXVIII, gr. XII

Item recepi anno, quo supra, nomine Camere prefate a venerabili doctore (!) domino Iohanni Elgoth¹²⁰, canonico et succollectori Cracoviensi, de pecuniis per ipsum ratione denarii sancti Petri in civitate et diocesi Cracoviensi recollectis, tam in mediantibus quam in parvis denariis, marcas centum octuaginta que, computat(is) g(rossis) viginti octo pro floreno, valent florenos trecentos novem, g(rossos) XXII, sive flor. CCCVIII, gr. XXII

Item recepi a prefato domino Iohanni, de anno quo supra, ratione denarii sancti Petri marcas XIII in latis grossis, valent florenos XXIII, sive flor. XXIII

Item recepi anno, quo supra, nomine Camere prefate a venerabili viro domino Iohanne de Slupowa¹²¹, archidiacono et succollectori Wladislaviensi, de pecuniis per ipsum ratione denarii sancti Petri in civitate et diocesi Wladislaviensi recollectis in summa florenos sexaginta sex auri, sive flor. LXVI

Item de anno, quo supra, recollegi ego Iacobinus in civitate et diocesi Wratislaviensi ratione denarii sancti Petri marcas centum et sexdecim in parvis denariis, que valent florenos ducentos, g(rossos) XVI, sive flor. CC, gr. XVI

Item recepi de anno, quo supra, nomine Camere prefate a venerabili viro domino Iacobo de Pyotrkovia¹²², canonico et succollectori Plocensi, de pecuniis per ipsum ratione denarii sancti Petri in civitate et diocesi Plocensi recollectis marcas triginta tres in latis grossis, valent florenos LX, g(rossos) XXIII, computando g(rossos) XXVI pro quolibet floreno, sive flor. LX, gr. XXIII (!)

¹¹⁷ Zob. wyżej, przyp. 16.

¹¹⁸ Zob. wyżej, przyp. 13.

¹¹⁹ Zob. wyżej, przyp. 18.

¹²⁰ Zob. wyżej, przyp. 79.

¹²¹ Zob. wyżej, przyp. 12.

¹²² Zob. wyżej, przyp. 11.

/f. 8v/

Świętopietrze za rok 1432

Anno Domini millesimo CCCCXXXII.

Hic inferius continentur pecunie recepte per me Iacobinum de Rubeis, prepositum Opoliensem et Camere Apostolice collectorem in regno Polonie et provincia Gneznensi etc., a personis infrascriptis ratione census denarii sancti Petri de anno, quo supra, receptis (!), ut infra videlicet:

Primo, recepi de anno, quo supra, nomine Camere Apostolice a venerabili viro domino Andrea Scoda¹²³, canonico Wratislaviensi et succollectori Cracoviensi, de pecuniis per ipsum ratione denarii sancti Petri in civitate et diocesi Cracoviensi recollectis marcas centum septuaginta quinque in parvis denariis Polonicalibus, que valent florenos trecentos, computando g(rossos) XXVIII Polonicales pro quolibet floreno, sive flor. CCC

Item de anno, quo supra, recepi a prefato domino Andrea ratione denarii sancti Petri marcas decem et g(rossos) XV in latis g(rossis), que valent florenos XVIII et g(rossos) novem, computando g(rossos) XXVII pro quolibet floreno, sive flor. XVIII, gr. VIII.

Item recepi de anno, quo supra, nomine Camere Apostolice ab honorabili viro domino Laurencio de Leckendorff¹²⁴, plebano in Swecza et succollectori in civitate et diocesi Culmensi ac terra Pomaranie, de pecuniis per ipsum ratione denarii sancti Petri in dictis civitate et diocesi ac terra recollectis florenos ducentos viginti sex auri, sive flor. CCXXVI

Item recepi de anno quo supra a venerabili viro domino Benedicto de Modla¹²⁵, canonico et succollectori Gneznensi, de pecuniis per ipsum ratione denarii sancti Petri in dictis civitate et diocesi Gneznensi nomine Camere Apostolice recollectis, marcas nonaginta novem in latis g(rossis), que valent florenos centum septuaginta septem, g(rossos) XX auri, computando g(rossos) XXVII pro quolibet floreno, sive flor. CLXXVII, gr. XX

Item de anno, quo supra, recollegi ego Iacobinus ratione denarii sancti Petri in civitate et diocesi Wratislaviensi marcas centum et XXXIII in parvis denariis, que, computando denarios XVI pro grosso et pro floreno grossos XXVII pro quolibet floreno sive Bohemicales, valent florenos ducentos septem auri, sive flor. CCVII

Item recepi de anno, quo supra, nomine Camere prefate a venerabili viro domino Iacobo de Pytrkovia¹²⁶, canonico et succollectori Plocensi, de pecuniis per ipsum ratione denarii sancti Petri in civitate et diocesi Plocensi recollectis marcas XVI in latis g(rossis) Bohemicalibus, que valent florenos XXX auri. Item recepi ab eodem florenos tres et omnibus computatis recepi a prefato domino Iacobo in summa flor. XXXIII

Item recepi de anno, quo supra, nomine Camere prefate a venerabili viro domino Nicolao Lanthman¹²⁷, canonico et succollectori Poznaniensi, de pecuniis per ipsum ratione denarii sancti Petri in civitate et diocesi Poznaniensi nomine Camere recollectis, marcas septuaginta tres in moneta Polonicali, valent florenos centum viginti sex auri et g(rossos) XII, computando g(rossos) XXVIII pro quolibet floreno, sive flor. CXXVI, gr. XII

Item recepi de anno, quo supra, de civitate et diocesi Wladislaviensi, que per Prutenos est totaliter combusta et destructa, et per manus venerabilis viri domini Iohannis de Sluppowa¹²⁸, archidiaconi et succollectoris in civitate et diocesi Wladislaviensi, marcas quatuor in moneta Polonicali ratione

¹²³ Andrzej Szkoda (Skoda) syn Mikołaja ze Skalągów, zob. K. Dola, *Wrocławska kapituła*, s. 397 n., nr 172; H. Gerlic, *Kapituła głogowska*, s. 204, nr 7; MPV, t. 10, s. 537 (indeks). Co do przydomka — nazwiska Szkoda, por. *Słownik staropolskich nazw osobowych*, red. W. Taszycki, t. 5 (S–U), Wrocław 1977–1980, s. 306 n.

¹²⁴ Zob. wyżej, przyp. 13.

¹²⁵ Zob. wyżej, przyp. 16.

¹²⁶ Zob. wyżej, przyp. 11.

¹²⁷ Zob. wyżej, przyp. 18.

¹²⁸ Zob. wyżej, przyp. 12.

denarii sancti Petri, que valent florenos sex, g(rossos) XXIII Polonicales, sive flor. VI, gr. XXIII.

/f. 9r/

Świętopietrze za rok 1433

Anno millesimo CCCC^{mo}XXX tercio.

Hic inferius continentur pecunie per me Iacobinum de Rubeis, prepositum Opoliensem et Camere Apostolice in regno Polonie ac provincia Gneznensi necnon civitate et diocesi Culmensi collectorem, recepte ratione denarii sancti Petri a personis infrascriptis, de anno quo supra, ut infra videlicet:

Primo, recepi de anno, quo supra, nomine Camere Apostolice a venerabili viro domino Benedicto de Modla¹²⁹, canonico et succollectori Gneznensi, de pecuniis per ipsum ratione denarii sancti Petri in civitate et diocesi Gneznensi de anno, quo supra, recollectis marcas centum in latis grossis, que valent florenos centum LXXVIII, g(rossos) XVI, computando g(rossos) XXVII pro quolibet floreno, sive flor. CLXXVIII, gr. XVI

Item recepi de anno, quo supra, a venerabili viro domino Andrea Scoda¹³⁰, canonico Wratislaviensi et succollectori Cracoviensi, de pecuniis per ipsum nomine Camere prefate ratione denarii sancti Petri de anno, quo supra, recollectis marcas centum octuaginta in parvis denariis Polonicalibus, que valent florenos ducentos nonaginta quatuor et g(rossos) X, sive flor. CCLXXXIII (!), gr. X

Item de anno quo supra recepi a prefato domino Andrea ratione denarii sancti Petri marcas X in latis grossis, que valent florenos XVII, g(rossos) quatuor, computando grossos XXVIII pro floreno, sive flor. XVII, gr. III^{or}

Item recepi de anno, quo supra, a venerabili viro domino Iohanne de Sluppowa¹³¹, archidiacono et succollectori Wladislaviensi, de pecuniis per ipsum nomine Camere supradicte recollectis in civitate et diocesi Wladislaviensi, que sunt per Prutenos combuste et anichilate, ratione denarii sancti Petri marcas duodecim in moneta Polonicali, que valent florenos viginti, g(rossos) VIII, sive flor. XX, gr. VIII

Item recepi de anno, quo supra, a venerabili viro domino Iacobo de Pyotrkovia¹³², canonico et succollectori Plocensi, de pecuniis per ipsum ratione denarii sancti Petri in civitate et diocesi Plocensi recollectis marcas viginti in latis grossis, que valent florenos XXXIII, g(rossos) octo, computando grossos viginti octo pro quolibet floreno, sive flor. XXXIII, gr. III^{or} (!)

Item recepi de anno, quo supra, a venerabili viro domino Nicolao Lanthman¹³³, canonico et succollectori Poznaniensi, de pecuniis per ipsum nomine Camere ratione denarii sancti Petri recollectis in civitate et diocesi Poznaniensi marcas septuaginta quatuor in moneta Polonicali, que valent florenos centum viginti quinque, g(rossos) XVI, computando [grossos] XXVIII pro quolibet floreno, sive flor. CXXV, gr. XVI

Item recollegi ego Iacobinus in civitate et diocesi Wratislaviensi ratione denarii sancti Petri de anno, quo supra, tam in g(rossis) latis quam in parvis denariis, marcas centum et quadraginta, que valent florenos ducentos XIX, g(rossos) XX sive flor. CCXIX, gr. XX

Item de civitate et diocesi Culmensi ac terra Pomaranie nichil recepi de anno, quo supra, quia honorabilis vir dominus Laurencius¹³⁴, plebanus in Swecza et succollector in civitate et diocesi Culmensi ac terra Pomaranie, pecuniis pecunias tradidit nuncciis concilii Basiliensis.

¹²⁹ Zob. wyżej, przyp. 16.

¹³⁰ Zob. wyżej, przyp. 123.

¹³¹ Zob. wyżej, przyp. 12.

¹³² Zob. wyżej, przyp. 11.

¹³³ Zob. wyżej, przyp. 18.

¹³⁴ Zob. wyżej, przyp. 13.

/f. 9v/

Annaty zebrane w roku 1431

Pecunie de mediis fructibus.

Hic inferius continentur pecunie per me Iacobinum de Rubeis, Camere Apostolice collectorem in regno Polonie ac provincia Gneznensi etc., nomine Camere recollecte pro annatis seu mediis fructibus beneficiorum a personis infrascriptis, ut infra videlicet:

Primo, die penultima mensis ianuarii MCCCC^oXXX primo recepi a reverendo patre domino abbate et conventu sancti Vincencii extra muros Wratislavienses pro parte solucionis integrorum fructuum parochialis ecclesie sancti Gothardi confessoris in Cossemplocz¹³⁵, Wratislaviensis diocesis, florenos triginta, sive flor. XXX^a

Item die XV mensis iulii recepi a reverendo patre domino abbate et conventu monasterii in Heinrichaw, Wratislaviensis diocesis, pro parte solucionis integrorum fructuum parochialis ecclesie in Crelka¹³⁶, Wratislaviensis diocesis, sue abbacie annexa (!), florenos triginta duos in latis grossis, sive flor. XXXII

Item die XVI mensis iulii recepi a venerabili viro domino Marco de Astallis¹³⁷, archidiacono Legnicensi, pro mediis fructibus sui archidiaconatus florenos quinquaginta auri, sive flor. L

Item ea die recepi a reverendo patre domino abbate et conventu monasterii in Camencz¹³⁸, Wratislaviensis diocesis, pro parte solucionis integrorum fructuum parochialis ecclesie in Biczano¹³⁹, Wratislaviensis diocesis, sue abbacie annexe, florenos quadraginta duos in grossis, sive flor. XLII

Item recepi a venerabili viro domino Nicolao Alberti¹⁴⁰ pro mediis fructibus sue parochialis ecclesie in Girak¹⁴¹ (!), Wladislaviensis diocesis, florenos decem et octo, sive flor. XVIII

Item recepi a venerabili viro domino Nyemersas de Brudzewo¹⁴² pro parte solucionis mediorum fructuum canonicatus et prebende Gneznensium et custodie ac prebende Lanciensium, Gneznensis diocesis, florenos sexaginta, sive flor. LX

Item recepi ab honorabili viro domino Nicolao Thomaschonis¹⁴³ pro parte solucionis mediorum fructuum sue parochialis ecclesie sancti Michaelis in suburbio Gneznensi florenos LXV, sive flor. LXV

Item recepi ab honorabili viro domino Gregorio¹⁴⁴, cappellano domini archiepiscopi Gneznensis, pro parte solucionis mediorum fructuum sue parochialis ecclesie in Kazmirz¹⁴⁵, Gneznensis diocesis, florenos XXIII in g(rossis) latis, sive flor. XXIII

¹³⁵ *Kostomloty koło Środy Śląskiej. Pierwszą część (50 flor.) należności zapłacono 18 XI 1430 r., zob. wyżej.*

¹³⁶ *Krzelków koło Henrykowa. Pierwszą ratę (12 flor.) należności zapłacono 29 VI 1426 r., zob. wyżej.*

¹³⁷ *Obl. 19 IX 1427 (MPV, t. 10, nr 211). Należna annata 50 flor.*

¹³⁸ *Kamieniec Żąbkowicki, na pd.–wsch. od Żąbkowic Śląskich. Obl. 5 XII 1426 (MPV, t. 10, nr 169); należna annata 50 flor.*

¹³⁹ *Byczeń, koło Kamieńca Żąbkowickiego.*

¹⁴⁰ *Być może to Mikołaj syn Wojciecha z Pakości, pleban w Grabiach, zob. Bull. Pol., t. 4, nr 1538, 1553, 1998, 2081, 2119. Obl. 30 VII 1425 (MPV, t. 10, nr 116).*

¹⁴¹ *Być może to wieś Grabie na Kujawach.*

¹⁴² *Niemierza syn Jana z Brudzewa, A. Kowalska–Pietrzak, Pralaci, s. 183–184. Obl. 11 IX 1427 (MPV, t. 10, nr 210); należna annata 96 flor. Dnia 10 IX 1427 r. Niemierza zapłacił pierwszą ratę (50 flor.) należności bezpośrednio w Kamerze, RG 4/3, kol. 2815.*

¹⁴³ *Mikołaj syn Tomaszka, kleryk diec. gnieźnieńskiej, zob. A. Gąsiorowski, I. Skierska, Średniowieczni oficjałowie gnieźnieńscy, Roczn. Hist., 61, 1995, s. 70; RG 4/3, kol. 3012–3013; Bull. Pol., t. 4, nr 826, 978, 1401, 1467, 1732, 1855. Obl. 26 I 1426 (MPV, t. 10, nr 128); należna annata 75 flor.*

¹⁴⁴ *Grzegorz z Piotrkowa. Obl. 13 II 1430 (MPV, t. 10, nr 293); należna annata 25 flor.*

¹⁴⁵ *Kazimierz w z. łęczyckiej lub Kazimierz Biskupi w Wielkopolsce.*

Item recepi a venerabili viro domino Micha(e)le de Wolia¹⁴⁶ pro parte solucionis mediorum fructuum suorum beneficiorum, videlicet decanatus Kelczyensis, Cracoviensis diocesis, et parrochialis ecclesie in Woybors¹⁴⁷, Gneznensis diocesis, florenos quadraginta quinque, sive flor. XLV

Annaty zebrane w roku 1432

De anno millesimo CCCC^oXXX secundo.

Item die IIII mensis iunii recepi a venerabili viro domino Stanislao Brogel¹⁴⁸ pro mediis fructibus canonicatus et prebende Plocensium ac parrochialis ecclesie in Gralewo¹⁴⁹, Plocensis diocesis, florenos XXX^aVII auri, sive flor. XXXVII

Item ea die recepi a reverendo patre domino abbate et conventu monasterii in Clara Tumba¹⁵⁰, Cracoviensis diocesis, pro parte solucionis integrorum fructuum parrochialium ecclesiarum in Prandigin¹⁵¹ (!) et in Wolszinek¹⁵², Cracoviensis diocesis, florenos quadraginta quinque, sive flor. XLV

Item die XXV mensis iunii recepi a domino Fredrico Schuffelt¹⁵³, archidiacono Lubucensi, pro parte solucionis mediorum fructuum sui archidiaconatus florenos quindecim, sive flor. XV

Item die XX mensis novembris recepi a venerabili viro domino Iacobo Iaszoldi¹⁵⁴, preposito Plocensi, pro parte solucionis mediorum fructuum sue prepositure Plocensis florenos centum auri, sive flor. C

/f. 10r/

Annaty zebrane w roku 1433

Millesimo CCCC^o tricesimo tercio.

Item die decima mensis ianuarii millesimo CCCC^oXXXIII recepi ab honorabili viro domino Micha(e)le Conradi¹⁵⁵ pro parte solucionis mediorum fructuum sue perpetue vicarie in ecclesia Wratyslaviensi florenos sex flor. VI

Item die VI mensis februarii recepi a venerabili viro domino Conrado Cron¹⁵⁶, preposito Lubucensi, pro parte solucionis mediorum fructuum sue prepositure Lubucensis florenos quadraginta auri, sive flor. XL

¹⁴⁶ Michał syn Ścibora z Woli. Pierwszą ratę (20 flor.) należności zapłacił 3 X 1427 r., zob. wyżej.

¹⁴⁷ Wolbórz w z. sieradzkiej.

¹⁴⁸ Stanisław Bogiel syn Waclawa z Bramek (pow. Sochaczew), pleban w Gralewie, kan. plocki, zob. A. Radziwiński, *Pralaci*, t. 1, s. 133 n. Obl. 13 VIII 1428 (MPV, t. 10, nr 244, 245); należna annata 40 flor.

¹⁴⁹ Gralewo na Mazowszu, pow. raciąski.

¹⁵⁰ Mogiła, obecnie w granicach miasta Krakowa. Obl. 26 VI 1430 (MPV, t. 10, nr 306); należna annata 90 flor.

¹⁵¹ Prandocin, pow. proszowski.

¹⁵² Woźniki, pow. lelowski.

¹⁵³ Fryderyk Schuffelt, pierwszą ratę annaty (24 flor.) zapłacił 20 VIII 1429 r., zob. wyżej.

¹⁵⁴ Jakub syn Jaszczolda z Miszewa Murowanego, zob. A. Radziwiński, *Pralaci*, t. 1, s. 88–90. Obl. 1 V 1431 (MPV, t. 10, nr 332); należna annata 200 flor. Dnia 30 IV 1431 pierwszą ratę annaty (100 flor.) zapłacił bezpośrednio w Kamerze, zob. ASR, FC I, vol. 1117, f. 126r.

¹⁵⁵ Michał syn Konrada Hubnera de Freystad, kleryk diec. gnieźnieńskiej, zob. MVB 7, nr 1434, 1435. Obl. 24 VIII 1425 (MPV, t. 10, nr 117); należna annata 18 flor.

¹⁵⁶ Konrad Kron, późniejszy biskup lubuski 1440–1443, *Die Bischöfe des Heiligen Römischen Reiches 1198 bis 1448. Ein biographisches Lexikon*, hrsg. E. Gatz, C. Brodtkorb, Berlin 2001, s. 344. Obl. 27 XI 1428 (MPV, t. 10, nr 253); należna annata 100 flor.

Item die VII mensis februarii recepi a venerabili viro domino Stephano Allexandri de Sossnesowicze¹⁵⁷ pro parte solucionis mediorum fructuum suorum canonicatus et prebende Kelcziansium, Cracoviensis diocesis, florenos sex, sive flor. VI

Item die II mensis novembris recepi ab universitate et collegio studii Cracoviensis pro parte solucionis integrorum fructuum duorum canonicatum et prebendarum Cracoviensium et duarum cappellarum, sancte Marie Magdalene et sancti Adalberti Cracovien(sium), ac parrochialis ecclesie in Luborzicza¹⁵⁸, Cracoviensis diocesis, florenos septuaginta, sive flor. LXX

/f. 11r/

Pieniądze przekazane do Kamery Apostolskiej 3 I 1432 — 17 II 1434

Hic inferius continentur pecunie solute Camere Apostolice per me Iacobinum de Rubeis, in regno Polonie ac provincia Gneznensi necnon civitate et diocesi Culmensi collectorem, a die III mensis ianuarii millesimo CCCC^{mo}XXXII usque ad diem XVII mensis februarii millesimo CCCCXXXIII, ut infra videlicet:

Item de anno MCCCCXXXII, die III mensis ianuarii, pontificatus quo supra [=Eugenii IV] anno primo, solvi de pecuniis per me nomine Camere Apostolice recollectis reverendo in Christo patri domino Angelo¹⁵⁹, Dei gracia episcopo Arbensi, in thesaurarius officio domini nostri pape locumtenenti, florenos sexcentos auri de Camera per manus honorabilis viri Bardi Nerii, mercatoris Florentini in Romana Curia commorantis¹⁶⁰, sive flor. VI^C

Item solvi pro cambio dictorum florenorum sexcentorum florenos sexaginta, sive flor. LX

Item de anno MCCCCXXXII, die VIII mensis februarii, pontificatus quo supra anno primo, solvi de pecuniis per me nomine Camere Apostolice recollectis reverendo in Christo patri domino Angelo, Dei gracia episcopo Arbensi, in thesaurarius officio domini nostri pape locumtenenti, pro ipsa Camera recipiente, florenos septingentos auri de Camera et per manus venerabilis viri domini Bartholomei de Monte¹⁶¹, litterarum apostolicarum scriptoris et procuratoris mei¹⁶², sive flor. VII^C

Item solvi pro cambio dictorum florenorum septingentorum auri florenos septuaginta, sive flor. LXX

Item de anno MCCCCXXXII, die III^a mensis decembris, pontificatus quo supra anno secundo, solvi de pecuniis per me nomine Camere Apostolice recollectis reverendo in Christo patri domino Angelo, Dei gracia episcopo Arbensi, in thesaurarius domini nostri pape officio locumtenenti, pro ipsa Camera recipiente, florenos sexcentos auri de Camera et per manus venerabilis viri domini Bartholomei de Monte, litterarum apostolicarum scriptoris, nomine meo solventis¹⁶³, sive flor. VI^C

Item solvi pro cambio dictorum florenorum sexcentorum auri florenos sexaginta, sive flor. LX

Item de anno MCCCCXXXIII, die ultima mensis augusti, pontificatus ut supra anno tercio, solvi de pecuniis per me nomine Camere Apostolice recollectis reverendo in Christo patri domino Angelo,

¹⁵⁷ Szczepan syn Aleksandra z Sośnicowic. Pierwszą część annaty (13 flor.) zapłacił 20 X 1429 r., zob. wyżej.

¹⁵⁸ Luborzycza, pow. proszowski. Obl. 6 VI 1421 (MPV, t. 10, nr 3); należna annata 720 flor.

¹⁵⁹ Angelo Cavazza z Wenecji, zastępca skarbnika papieskiego 1431–1441, skarbnik 1441–1452, bp Rab 1428–1433, bp Porečy 1433–1440, bp Trogiru 1440–1452, C. Eubel, Hierarchia catholica medii aevi, t. 1–2, Monasterii 1913–1914, t. 1, s. 101, t. 2, s. 92, 212, 253.

¹⁶⁰ Wpłata 600 flor. z 3 I 1432 r. odnotowana jest w księdze dochodów Kamery Apostolskiej, ASV, IE 390, f. 8v; pokwitowanie ASR, FC I, vol. 1117, f. 180r.

¹⁶¹ Zob. Wstęp, przyp. 6.

¹⁶² Wpłata 700 flor. z 8 II 1432 r. odnotowana jest w księdze dochodów Kamery Apostolskiej, ASV, IE 390, f. 10v; pokwitowanie ASR, FC I, vol. 1117, f. 189 r.

¹⁶³ Wpłata 600 flor. z 4 XII 1432 r. odnotowana jest w księdze dochodów Kamery Apostolskiej pod 3 XII 1432 r., ASV, IE 390, f. 30v; pokwitowanie z 4 XII 1432 r., ASR, FC I, vol. 1117, f. 244r.

Dei gracia episcopo Parentino, in thesaurarius domini nostri pape officio locumtenenti, florenos centum nonaginta septem, solidos viginti quinque monete Romane et per manus nobilium virorum Cosme et Laurencii de Medicis et sociorum mercatorum Florentinorum¹⁶⁴, sive flor. CLXXXVII, solid. XXV

Item solvi pro cambio dictorum florenorum centum nonaginta septem et solidorum XXV florenos XX.

Item de anno MCCCCXXXIII, die XVII mensis februarii, pontificatus quo supra anno tercio, solvi de pecuniis per me nomine Camere Apostolice recollectis reverendo in Christo patri domino Angelo, Dei gracia episcopo Parentino, in thesaurarius sanctissimi domini nostri pape officio locumtenenti, florenos ducentos sexaginta septem et solidos viginti quinque monete Romane et per manus nobilium virorum Cosme et Laurencii de Medicis et sociorum mercatorum Florentinorum¹⁶⁵, sive flor. CCLXVII, solid. XXV

Item solvi pro cambio dictorum florenorum ducentorum sexaginta septem et solidorum viginti quinque florenos viginti septem, sive flor. XXVII

Item de anno MCCCCXXX vigore unius littere cambii michi facte per dominum Albicium de Medicis de Florentia¹⁶⁶, in Cracovia commorantem, solvi Camere Apostolice florenos trecentos auri de Camera et per manus nobilium virorum Cosme et Laurencii de Medicis et sociorum in Curia Romana commorantium¹⁶⁷, sive flor. CCC

Item solvi pro cambio dictorum florenorum trecentorum auri florenos XXX^a, sive flor. XXX

Item de anno MCCCCXXXIII¹⁰, die XVII mensis maii, solvi reverendissimo domino meo domino camerario florenos ducentos auri¹⁶⁸, sive flor. CC

Item solvi pro cambio dictorum florenorum ducentorum florenos viginti, sive flor. XX

Item pro salario meo

/f. 11v/

*Wydatki poniesione przez kolektora w okresie 14 II 1426 — 4 V 1428
oraz w kwietniu 1430*

Hic inferius continentur expense, quas ego Iacobinus de Rubeis, sanctissimi domini nostri pape nuncius et sancte Camere Apostolice collector in regno Polonie ac provincia Gneznensi etc., feci exercendo dictum officium, tam eundo ad Poloniam pro exercendo dictum officium, quam stando et redeundo ad Curiam pro ex reddenda racion(es), a die XIII mensis februarii anni MCCCCXXVIⁱ usque ad diem quartam mensis maii anni Domini MCCCCXXVIII, ut infra, videlicet:

Primo, die XIII mensis februarii MCCCCXXVI recessi de Roma cum quatuor equis pro eundo ad officium et applicui in Cracovia die II mensis aprilis eiusdem anni.

Item die VI mensis aprilis eiusdem anni de mandato sanctissimi domini nostri pape ad serenissimum dominum regem Polonie et illustrissimum dominum magnum ducem Witoldum Littwanie, cum litteris sue sanctitatis accessi cum octo equis et fui in itinere eundo et redeundo per dies XLVIII.

¹⁶⁴ Wpłata 197 flor., 25 sol. z 31 VIII 1433 r. odnotowana jest w księdze dochodów Kamery Apostolskiej, ASV, IE 392A, f. 23v; pokwitowanie ASR, FC I, vol. 1119, f. 7r.

¹⁶⁵ Wpłata 267 flor., 25 sol. z 17 II 1434 r. odnotowana jest w księdze dochodów Kamery Apostolskiej, ASV, IE 392A, f. 25v; pokwitowanie ASR, FC I, vol. 1119, f. 43v.

¹⁶⁶ Zob. wyżej, przyp. 77.

¹⁶⁷ Wpłaty tej nie ma w zachowanych księgach Kamery. Być może była ona zapisana w zaginionych księgach dochodów Kamery z okresu 1 VII 1430 — 30 IX 1431, zob. M.D. Kowalski, *Proventus Camerae*, s. 180. Zwraca uwagę fakt, że została ona wpisana do rachunków kolektora bez zachowania porządku chronologicznego.

¹⁶⁸ Wpłatę 200 flor. odnotowano w księdze dochodów Kamery Apostolskiej pod datą 23 V 1434 r., ASV, IE 395, f. 26r.

Item die XXIII mensis maii MCCCCXXVII recepi litteras sanctissimi domini nostri, cum quibus michi mandat, quod visis presentibus accedere debeam ad serenissimos principes dominos regem Polonie et magnum ducem Witoldum Littwanie cum litteris sue sanctitatis et sic die XXVIII eiusdem mensis cum dictis litteris sue sanctitatis recessi de Cracovia cum equis decem et reperi prelibatum dominum regem in Russia, in quodam castro, quod vocatur Trabowla¹⁶⁹ et distat a Cracovia per miliaria X LXVIII Polonica, idcirco fui in itinere per dies XL.

Item in dicto itinere destruxi duos equos, sed prelibatus dominus rex michi dedit unum.

Item die III mensis aprilis MCCCCXXVI incepti exercere officium collectoris michi commissum et tamquam collector dictum officium exercui usque ad diem XXIII mensis marci M^oCCCC^oXXVIII.

Item die XXIII mensis marci MCCCCXXVIII recessi de Cracovia cum sex equis, proveniendo ad Curiam Romanam ad reddendum rationem sancte Camere Apostolice et applicui in Curia Romana die III mensis maii, anni quo supra.

Item de anno MCCCCXXX, de mense maii aprilis, quia non potui reperire mercatores, qui de cambiis michi vendere vellent, desiderans velle pecunias Camere protunc penes me existentes prefate Camere destinare meliori modo, quo potui, emi unam massam auri pro precio florenorum trecentorum quinquaginta novem et grossorum quatuor, quamquidem massam auri destinabam ad Venecias¹⁷⁰ nobilibus viris dominis Cosme et Laurencio de Medicis et sociis per discretum virum Nicolaum Longi¹⁷¹, familiarem meum, qui Nicolaus, cum fuit citra Norembergam¹⁷² per novem miliaria Theutunicalia, fuit per certos latrones captus et tam aurum suprascriptum, quam unum equum viginti florenorum ac florenos sedecim auri, quos sibi dederam pro expensis, perdidit et per prefatos latrones totaliter depredatus.

Item prefatus Nicolaus Longi eodem tempore perdidit pelles ducentos de hermelinis et pelles sexcentos de lassiciis¹⁷³, quas mittebam ad donandum sanctissimo domino nostro papa (!) Eugenio, et de omnibus suprascriptis rebus per prefatum Nicolaum perditis est publica vox et fama.

/f. 12r/

Wynagrodzenie subkolektorów

Hic inferius continentur pecunie, quas ego Iacobinus collector etc. solvi succollectoribus per me deputatis in regno Polonie, in provincia Gneznensi, singulis annis pro suis stipendiis, incipiendo de anno Domini MCCCCXXVI, incipiendo die II mensis aprilis et finiendo de anno Domini MCCCCXXXIII, die III februarii.

Et primo, solvi singulis annis venerabili viro domino Benedicto de Modla¹⁷⁴, canonico et succollectori Gneznensi, pro suis laboribus florenos quatuordecim.

Item solvi singulis annis honorabili viro domino Wenceslao¹⁷⁵, vicecantori in ecclesia Cracoviensi et succollectori in civitate et diocesi Cracoviensi, pro suis laboribus florenos duodecim.

Item solvi singulis annis, videlicet de anno MCCCCXXVI et vicesimo septimo ac vicesimo octavo, venerabilibus viris dominis Symone de Wartemberg¹⁷⁶ et Nicolao Gramis¹⁷⁷, canonicis et succollectoribus in civitate et diocesi Wratislaviensi, florenos XXIII, de aliis vero annis nichil solvi, quia egomet officium ibidem exercui.

¹⁶⁹ Trębowla.

¹⁷⁰ Wenecja.

¹⁷¹ Mikołaj Longi, kanonik wrocławski, K. Dola, Wrocławska kapituła, s. 368 n., nr 97.

¹⁷² Norymberga.

¹⁷³ Słowo „łasicia”, zapewne oznaczające tutaj dowolne zwierzę futerkowe.

¹⁷⁴ Zob. wyżej, przyp. 16.

¹⁷⁵ Zob. wyżej, przyp. 63.

¹⁷⁶ Zob. wyżej, przyp. 17.

¹⁷⁷ Zob. wyżej, przyp. 70.

Item solvi singulis annis venerabili viro domino Iohanni de Sluppowa¹⁷⁸, archidiacono et succollectori Wladislaviensi, pro suis laboribus, videlicet de annis MCCCCXXVI ac XXVII et XXVIII, florenos decem, de aliis vero annis nichil sibi solvi, quia nichil recollegit propter destructionem civitatis Wladislaviensis et tocius diocesis per Prutenos.

Item solvi singulis annis venerabili viro domino Nicolao Lanthman¹⁷⁹, canonico et succollectori Poznaniensi, pro suis laboribus florenos decem.

Item solvi singulis annis venerabili viro domino Iacobo de Pytrkovia¹⁸⁰, canonico et succollectori Plocensi, pro suis laboribus florenos octo.

Item solvi singulis annis honorabili viro domino Laurencio de Leckendorff¹⁸¹, plebano in Swecza et succollectori in civitate et diocesi Culmensi ac terra Pomaranie, florenos octo.

Item peto, quod pecunie, quas solvi in Camera Apostolica pro quitanciis de pecuniis per me solutis prefate Camere, michi restituantur.

Item servivi Camere Apostolice in officio collectoris michi commissi¹⁸² (!) in regno Polonie et provincia Gneznensi necnon civitate et diocesi Culmensi per tempus octo annorum, incipiendo die XXIII mensis ianuarii anni millesimi CCCCXXVI et finiendo die XVI mensis maii anni MCCCCXXXIII.

Item exposui de anno millesimo CCCCXXV, quando dominus Martinus papa quintus felicis recordacionis me misit ad regnum Polonie ad tenendum loco sue sanctitatis primum filium serenissimi domini regis Polonie supra fontem baptismatis, in summa florenos trecentos auri de Camera, quos habui in mandatis recipere de primis introitibus Camere, quos recolligerem in provincia Gneznensi racione officii michi commissi.

/f. 12v/

Rozliczenie kolektora z Kamerą

In nomine Domini, amen. Anno eiusdem millesimo CCCC^{mo}XXXIII^{to}, indictione XII, die prima mensis iulii [=1 iulii 1434], venerabilis vir dominus Iacobinus de Rubeis, collector regni Polonie, coram reverendo patre domino Daniele¹⁸³, episcopo Concordiensi, domini pape thesaurario ac in camerariatus officio locumtenenti, presentem quittanciam, in quo¹⁸⁴ (!) continentur computa eiusdem collectoris, et iuravit vera esse in forma etc. Et licet Rome similia computa in Camera Apostolica domino Parentino¹⁸⁵ produderat, qui ea examinanda et calculanda venerabili viro domino Bartholomeo de Lante¹⁸⁶, clerico Camere, commiserat deperdita fuerunt, oportuit, ut prefatus dominus Laurencius locumtenens iterum committeret, qui commisit videnda et examinanda prefato domino Bartholomeo de Lante, Apostolice Camere clerico, existenti in Camera Apostolica, Florentie apud Sanctam Mariam Novellam, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Eugenii, divina providencia pape quarti, anno quarto.

¹⁷⁸ *Zob. wyżej, przyp. 12.*

¹⁷⁹ *Zob. wyżej, przyp. 18.*

¹⁸⁰ *Zob. wyżej, przyp. 11.*

¹⁸¹ *Zob. wyżej, przyp. 13.*

¹⁸² *Powinno być: comisso.*

¹⁸³ *Daniele Scotto, bp Novigradu 1421–1426, bp Porečy 1426–1433, bp Concordii 1433–1443, skarbnik papieski 1431–1441, C. Eubel, Hierarchia catholica, t. 1, s. 74, 390, t. 2, s. 133, 212.*

¹⁸⁴ *Powinno być: qua.*

¹⁸⁵ *Angelo Cavazza, zastępca skarbnika papieskiego, zob. wyżej przyp. 159.*

¹⁸⁶ *Bartolomeo Dellante z Pizy, kleryk Kamery Apostolskiej.*

Visis, discussis et diligenter examinatis suprascriptis computis, inceptis die XXX mensis maii anni Domini millesimi CCCCXXVI et finitis die tertia mensis februarii anni MCCCCXXXIII, et primo visis¹⁸⁷ (!) introitu, qui continetur in paginis quatuordecim et postis centum decem et octo precedentibus, et qui consistit in annatis et denar(iis) sancti Petri, repertum est ipsum introitum ascendere ad florenos auri de Camera decem milia octingentos quadraginta septem, solidos triginta tres et denarios III^{or} monete Romane. Et similiter visis¹⁸⁸ (!) exitu, qui continetur in paginis quinque et postis quadraginta octo precedentibus, receptum (!) est ipsum exitum consistere primo in florenis auri de Camera octo milibus quingentis octuaginta quinque et solidis quinque monete Romane, solutis Camere Apostolice in diversis vicibus cambiis computatis. Item consistit in florenis similibus ducentis, solutis Rome Camere prefate, computatis eciam florenis viginti pro cambio. Item consistit in florenis similibus ~~ducentis viginti octo~~ octuaginta octo, qui admittuntur ratione certarum expensarum. Item consistit in sallario octo annorum, inceptorum die prima mensis aprilis anni MCCCCXXVI et finitis¹⁸⁹ (!) die ultima marcii anni MCCCCXXXIII, qui consistunt dies II^MVIII^CXX ad rationem unius floreni auri similis pro qualibet die et sic sunt floreni duo milia noningenti viginti eciam auri similes. Unde summa summarum tocius exitus ascendit ad [summam florenorum auri similium undecim milia octingentorum tredecim et solidorum quinque]¹⁹⁰ dicte monete. Sic igitur exitus superat introitum in florenis auri similibus noningentis sexaginta quinque, solidis viginti uno et denariis octo dicte monete Romane, iure calculi in omnibus semper salvo.

Et sic approbo ego Bartholomeus de Lanthe de Pisis, Apostolice Camere clericus. Florencie apud Sanctam Mariam Novellam, in thesauraria apostolica, die vero VI mensis augusti, pontificatus sanctissimi domini nostri domini Eugenii pape quarti anno quarto.

Ego Bartholomeus de Lante, Apostolice Camere clericus suprascriptus, approbo, ut supra continetur, manu propria.

Nr 2

Romae, ante 17 maii 1434

Zestawienie wpłat dokonanych w Kameronie Apostolskiej 30 IX 1426 — 17 II 1434

kop. 1: ASV, Instr. Misc., vol. 6469, f. 8r–8v

kop. 2: Ibidem, f. 9r–9v

uw. 1: *Niniejsze zestawienie wpłat na rzecz Kamery, dokonanych przez Giacomina Rossiego, jest kopią odnośnych fragmentów z rachunków kolektorskich. W wykazie niniejszym brakuje jedynie ostatniej wpłaty w wysokości 200 flor., wniesionej dopiero 17 (23) V 1434.*

uw. 2: *Druga kopia jest prawie identyczna z poprzednią, z kilkoma minimalnymi i nieistotnymi różnicami.*

Hic inferius continentur pecunie, quas ego Iacobinus de Rubeis, canonicus Sancte Marie de Castello Ianuensis, Camere Apostolice collector in regno Polonie ac provincia Gneznensi necnon civitate et diocesi Culmensi, solvi prefate Camere Apostolice a die XXVIII mensis iunii anni millesimi CCCC vicesimi sexti usque ad diem XVII mensis februarii anni millesimi CCCC tricesimi quarti, ut infra, videlicet:

¹⁸⁷ Powinno być: viso.

¹⁸⁸ Powinno być: viso.

¹⁸⁹ Powinno być: finitorum.

¹⁹⁰ Fragment (1 wiersz) omyłkowo opuszczony przez pisarza, uzupełniony na podstawie kopii pokwitowania, wydanej niżej, jako dokument nr 3.

Primo, de anno MCCCCXXVI¹⁹¹, die XXX mensis septembris, pontificatus domini Martini pape quinti anno nono, solvi reverendo patri domino Oddoni de Waris, Camere Apostolice thesaurario, de pecuniis per me nomine Camere Apostolice in regno Polonie ac provincia Gneznensi necnon civitate et diocesi Culmensi recollectis, florenos sexcentos auri de Camera et per manus honorabilium viro-
rum heredum Veri de Guadagnis et sociorum in Romana Curia commorancium.

Item de anno MCCCCXXVII, die XII mensis maii, pontificatus quo supra anno decimo, solvi prelibato reverendo patri domino Oddoni de Waris, thesaurario etc., de pecuniis per me nomine Camere Apostolice recollectis florenos quadringentos nonaginta sex auri de Camera et solidos triginta quinque monete Romane et per manus Cosme et Laurencii de Medicis et sociorum in Curia Romana commorancium.

Item de anno millesimo CCCCXXVII, die prima mensis septembris, pontificatus quo supra anno decimo, solvi prefato reverendo patri domino Oddoni de Waris, thesaurario etc., de pecuniis per me recollectis, florenos septingentos nonaginta sex auri de Camera et solidos triginta quinque monete Romane et per manus nobilis viri Iohannis Orlandi¹⁹², procuratoris mei.

Item de anno millesimo CCCCXXVI, die XXVII mensis novembris, pontificatus quo supra anno decimo, prelibato reverendo patri domino Oddoni de Waris solvi¹⁹³ de pecuniis per me nomine Camere Apostolice recollectis florenos quingentos nonaginta sex auri de Camera et solidos triginta quinque monete Romane et per manus honorabilium virorum heredum Veri de Guadagnis et sociorum in Romana Curia commorancium.

Item de anno millesimo CCCCXXVIII, die XIII mensis maii, pontificatus quo supra anno undecimo, solvi prelibato reverendo patri domino Oddoni de Waris, thesaurario etc., de pecuniis per me nomine Camere Apostolice recollectis florenos septingentos auri de Camera et per manus nobilium virorum Cosme et Laurencii et sociorum de Medicis¹⁹⁴ mercatorum Florentinorum.

Item de anno millesimo CCCCXXVIII, die XXVI mensis maii, pontificatus quo supra anno undecimo, solvi prelibato reverendo patri domino Oddoni de Waris de pecuniis per me nomine Camere Apostolice recollectis florenos quadringentos auri de Camera, per manus nobilium virorum Iohannis Orlandi necnon Cosme et Laurencii de Medicis et sociorum mercatorum Florentinorum.

Item de anno millesimo CCCCXXX, usque in diem ultimam mensis ianuarii, pontificatus quo supra anno XIII¹⁹⁵, solvi nobili viro Anthonio de Piscia, pecuniarum ipsius Camere depositario et pro ea recipiente, de pecuniis per me nomine Camere Apostolice recollectis florenos octingentos auri de Camera et per manus nobilis viri Iohannis Orlandi de Genazano necnon circumspectorum virorum Adowardi Giachinoti et Andree de Cambinis, mercatorum ~~Florentorum~~ Florentinorum et sociorum Romanam Curiam sequencium. Item¹⁹⁶ de pecuniis per me recollectis solvi prefato nobili viro Anthonio de Piscia, depositario etc., florenos quingentos auri de Camera et per manus prefati Iohannis Orlandi necnon nobilium virorum Cosme et Laurencii de Medicis et sociorum mercatorum Florentinorum.

/f. 8v/

Item de anno millesimo CCCCXXXI, die XXVII mensis augusti, pontificatus sanctissimi domini nostri domini Eugenii pape quarti anno primo, solvi de pecuniis per me nomine Camere Apostolice recollectis nobili viro Francisco de Boscolis¹⁹⁷, mercatori Florentino, pro dicta Camera recipiente et

¹⁹¹ *Kop. 2, f. 9r*: millesimo CCCCXXVI.

¹⁹² *Kop. 2, f. 9r*: „Orlandis”.

¹⁹³ *Kop. 2, f. 9r nieco zmieniony szyk zdania*: „solvi prelibato ... de Waris”.

¹⁹⁴ *Kop. 2, f. 9r inna kolejność*: „Cosme et Laurencii de Medicis et sociorum”.

¹⁹⁵ *Kop. 2, f. 9r data bez końcówki deklinacyjnej*.

¹⁹⁶ *W or. zapiska o wpłacie 500 flor. stanowi jeden akapit wspólnie z poprzedzającą notą o wpłacie 800 flor. Powodem nierozdzielenia obu wpłat na dwa odrębne akapity był zapewne fakt, że na obie te wpłaty wystawione było jedno wspólne pokwitowanie z 10 V 1430 r., ASR, FC I, vol. 1117, f. 28v.*

¹⁹⁷ *Kop. 2, f. 9v*: „Boscollis”.

per manus venerabilis viri domini Nicolai Gramis¹⁹⁸, canonici Wratislaviensis, ducentos quinquaginta florenos auri de Camera.

Item de anno millesimo CCCXXXII, die III mensis ianuarii, pontificatus quo supra anno primo, solvi de pecuniis per me nomine Camere Apostolice recollectis reverendo in Christo patri domino Angelo, Dei gratia episcopo Arbensi, in thesaurariatus¹⁹⁹ officio domini nostri pape locumtenenti, florenos sexcentos auri de Camera et per manus honorabilis viri Bardi Nerii mercatoris Florentini in Romana Curia commorantis.

Item de anno millesimo CCCXXXII, die VIII mensis februarii, pontificatus quo supra anno primo, solvi de pecuniis per me nomine Camere Apostolice recollectis reverendo in Christo patri domino Angelo, Dei gratia episcopo Arbensi, in thesaurariatus²⁰⁰ officio domini nostri pape locumtenenti, pro ipsa Camera recipiente, florenos septingentos auri de Camera et per manus venerabilis viri domini Bartholomei de Monte, litterarum apostolicarum scriptoris et procuratoris mei.

Item de anno millesimo CCCXXXII, die IIII mensis decembris, pontificatus quo supra anno secundo, solvi de pecuniis per me nomine Camere Apostolice recollectis reverendo in Christo patri domino Angelo, Dei gratia episcopo Arbensi, in thesaurariatus domini nostri pape officio locumtenenti, pro ipsa Camera recipiente, florenos sexcentos auri de Camera et per manus venerabilis viri domini Bartholomei de Monte, litterarum apostolicarum scriptori(s), nomine meo solventis.

Item de anno millesimo CCCXXXIII, die ultima mensis augusti, pontificatus ut supra anno tertio, solvi de pecuniis per me nomine Camere Apostolice recollectis reverendo in Christo patri domino Angelo, Dei gratia episcopo Parentino, in thesaurariatus domini nostri pape officio locumtenenti, florenos centum nonaginta septem, solidos viginti quinque monete Romane et per manus nobilium virorum Cosme et Laurencii de Medicis et sociorum mercatorum Florentinorum.

Item de anno millesimo CCCXXXIII, die XVII mensis februarii, pontificatus quo supra anno tertio, solvi de pecuniis per me nomine Camere Apostolice recollectis reverendo in Christo patri domino Angelo, Dei gratia episcopo Parentino, in thesaurariatus sanctissimi domini nostri pape officio locumtenenti, florenos ducentos sexaginta septem et solidos viginti quinque monete Romane et per manus nobilium virorum Cosme et Laurencii de Medicis et sociorum mercatorum Florentinorum.

Item de anno millesimo CCCXXX, vigore unius littere cambii michi facte per dominum Albicium de Medicis de Florencia in Cracovia commorantem, solvi Camere Apostolice florenos trecentos auri de Camera et per manus nobilium virorum Cosme et Laurencii de Medicis et sociorum in Curia Romana commorantium.

Nr 3

Romae, 7 augusti 1434

Pokwitowanie rachunków kolektora Giacomina Rossiego

kop.: ASV, Cam. Ap., Div. Cam., vol. 19, f. 14v–15r

Universis etc. Daniel²⁰¹ etc. ac reverendissimi etc., salutem etc. Universitati etc., quod visis, calculatis et diligenter examinatis [*computis*] venerabilis viri domini Iacobini de Rubeis, canonici Sancte Marie de Castello Ianuensis, in regno Polonie ac provintie (!) Gneznensi necnon in civitate et diocesi Culmensi iurium, fructuum, reddituum et proventuum Camere Apostolice debitorum collectoris, per

¹⁹⁸ *Zob. wyżej, przyp. 70.*

¹⁹⁹ *Or.:* „thesaurato”; *kop. 2, f. 9v ma poprawnie:* „thesaurariatus”.

²⁰⁰ *Or.:* „thesaurariato”; *kop. 2, f. 9v ma poprawnie:* „thesaurariatus”.

²⁰¹ *Daniele Scotto, skarbnik papieski, zob. wyżej przyp. 183.*

venerabilem virum dominum Bartholomeum Dellante de Pisis, decretorum doctorem, eiusdem Camere Apostolice clericum, de mandato et ex commissione reverendi in Christo patris domini Ang(e)li, Dei gracia episcopi Parentini, tunc Camera Apostolicam regentis, ac nostris, tam introitus, quam exitus pecuniarum ratione denarii beati Petri et annatarum seu mediorum fructuum et aliorum iurium, inceptis die tricesima mensis maii anni Domini MCCCCXXVI²⁰² et finitis die tertia mensis februarrii MCCCCXXXIII²⁰³. Et primo viso introitu, qui continetur in paginis quatuordecim et postis centum decem et octo precedentibus et qui consistit in annatis et denariis sancti Petri, ut superius est expressum, repertum est ipsum introitum ascendere ad florenos auri de Camera decem milia octingentos quadraginta septem, solidos triginta et denarios quatuor monete Romane. Et similiter viso exitu, qui continetur in paginis quinque et postis quadraginta octo precedentibus, repertum est ipsum exitum consistere primo in florenis auri de Camera octo milibus quingentis octuaginta quinque et solidis quinque monete Romane, solutis Camere Apostolice diversis vicibus cambiis computatis. Item consistit in florenis similibus ducentis solutis Rome, computatis etiam florenis viginti pro cambio. Item consistit in florenis similibus octuaginta octo, qui admittuntur racione certarum expensarum. Item consistit in salario octo annorum, inceptorum die prima mensis aprilis anno Domini M°CCCC°XXVI° et finitorum die ultima mensis marcii anno Domini M°CCCC°XXXIII°, qui consistunt dies duo milia noningenti viginti ad rationem unius floreni similis pro quolibet die et sic sunt floreni duo milia noningenti viginti etiam auri similes. Unde summa summarum totius exitus ascendit ad summam florenorum auri similium undecim milia octingentorum tredecim et solidorum quinque dicte monete. Sic igitur computatis computandis, admissis admittendis et deductis deducendis, iuxta relationem dicti domini Bartholomei super hoc fideliter factam, exitus omnium et singulorum administratorum et expositorum, iure calculi semper salvo, exitus superat introitum in florenis auri similibus noningentis sexaginta quinque, solidis viginti uno et denariis octo dicte monete Romane, in quibus Camera predictam prefato domino Iacobino collectori harum serie constituimus et recognoscimus debitrice. Nos propterea ipsius domini Iacobini collectoris indem(p)n(i)tati providere volentes eundem dominum Iacobinum eiusque heredes quoscumque suaque et eorundem bona quecumque mobilia et immobilia, presentia et futura, de omnibus et singulis receptis, habitis, gestis et administratis, supradicto iure calculi meliori semper salvo, absolvimus et quitamus per presentes et nichilominus eidem domino Iacobino collectori noningentos sexaginta quinque florenos auri de Camera, solidos viginti unum et denarios octo dicte Romane monete, in quibus dicta Camera sibi debetrix remanet, de introitibus et proventibus ad ipsam Camera pertinentibus, per eum in decreta sibi collectoria exigendis, colligendis et recuperandis, [ut] pro se retinere et in futuris suis computis allocare valeat, plenariam simili tenore concedimus facultatem, mandantes propterea suorum computorum auditoribus presentibus et futuris, quatenus in suis quamprimum reddendis racione dicti officii computis et rationibus dictos noningentos sexaginta quinque florenos, solidos viginti unum et denarios octo admittant et de sua recepta deducant et defalcare studeant, visis presentibus et absque alterius expectatione mandati. In quorum etc. Datum Florentie apud Sanctam Mariam Novellam, sub anno a Nativitate Domini M°CCCC°XXX°IIII°, indictione XII^a, die septima mensis augusti, pontificatus vero domini Eugenii pape quarti anno quarto.

Vis(a). B(artholomeus) Dellante.

A(ntonius) de Sarzana.

²⁰² Końcówka liczby poprawiona z pierwotnej: „MCCCCXXVI”.

²⁰³ Końcówka liczby jakby poprawiona z pierwotnej „MCCCCXXXIII” na „XXXIII” przez skreślenie ostatniej laski, ale możliwy jest też jednak odczyt „...XXXIII” i taka data jest poprawna, bo daty te odnoszą się do rachunków Giacomina.

Wykaz skrótów

(Odnosi się zarówno do Wstępu, jak do Tekstu źródłowego)

- ASR, FC I — Roma, Archivio di Stato, Fondo Camerale I
 ASV — Archivum Secretum Vaticanum
 Bull. Pol. — *Bullarium Poloniae litteras apostolicas aliaque monumenta Poloniae Vaticana continens*, ed. I. Sułkowska-Kuraś et S. Kuraś, t. 4–5, Romae — Lublini 1992–1995
 flor. — florenus
 gr. — grossus
 IE — Cam. Ap., Intr. et Ex.
 kan. — kanonik, kanonia
 MPV, t. 10 — *Annatae e Regno Poloniae saeculi XV (1421–1503)*, ed. M.D. Kowalski, Cracoviae 2002, Monumenta Poloniae Vaticana, t. X
 MVB 7 — *Monumenta Vaticana res gestas Bohemicas Illustrantia*, t. VII, ed. J. Eršil, Praegae 1996–2001
 obl. — obligacja
 pow. — powiat
 prow. — prowizja
 RG 4–5 — *Repertorium Germanicum. Verzeichnis der in den päpstlichen Registern und Kameralakten vorkommenden Personen, Kirchen und Orte des Deutschen Reiches, seiner Diözesen und Territorien vom Beginn des Schismas bis zur Reformation*, hrsg. vom Deutschen Historischen Institut in Rom, Bd. 4–5, Tübingen 1943–2004
 SHGPń — *Słownik historyczno–geograficzny województwa poznańskiego w średniowieczu*
 solid. — solidus (pieniądz)
 supl. — suplika
 z. — ziemia

Rationes Iacobini de Rubeis, collectoris in Regno Poloniae (1426–1434). **Accounts of Giacomino Rossi, Papal General Collector in Poland, 1426–1434**

Summary

The accounts of Giacomino Rossi, papal general collector in the Polish Kingdom, are one of the few preserved sources of this sort from the fifteenth century and have so far remained unexamined by historiography. This exceptional source shows the functioning of the Polish collectorate soon after the reforms introduced by the Council of Constance. They constitute part of the extremely well preserved documentation left behind by the papal collector active in the Polish Kingdom in the years 1426–1436, and for this reason deserve particular attention. The accounts, which encompass 1426–1433 period and thus almost the whole activity of Giacomino Rossi, were written several years after the reforms that radically limited the number of payments received by the papacy from the clergy. The Rossi accounts thus register only three types of payments: annates (*medii fructus*), payments owed for incorporated benefices (*integra annata*) and St. Peter's pence. In the second quarter of the fifteenth century annates were paid predominantly to the collector. Soon after, starting with the pontificate of Nicholas V (1447–1455), they were handed over directly to the Camera and as a result the accounts of the Polish collectors from the second half of the fifteenth century became almost exclusively registers of St. Peter's pence. Almost all cameral registers from 1426–1433 connected with annates and payments supplied by the collectors (*Libri annatarum*, *Libri quitantiarum*, *Libri introitus et exitus*) are extant, making it possible to become acquainted with the structure of the revenues obtained from the Polish clergy by the Apostolic Camera. The accounts provide copious information about the activity of the collector outside his strict financial duties and allow us to assess the costs of the functioning of the collectorate. Apart from the collector accounts proper, the author also published associated fiscal documentation, i.e. a list of the sums transferred by the collector to the Apostolic Camera and the receipt made for Rossi by the papal *camerarius* after completing a control of the accounts.

De vine de medys fructibz

In inferis continet vine pme Jacobini de Tiberis vine aplice Collocan in Regno Polonie ac pmea Buzony ac nome vine vocallat p amatis seu medys fructibz bupavium ap pms infusaipis vtmfra vt

Quo die penultima mensis Januarii anno dno mmo recepi a fe de pre dno Abbe et Comite
 sancti romenay ex mure vout pparte plicans integrorum fructum pro lis calie fructu
 botheardi Conspicuo in Rossenploz vout doct florens triginta sine flor 3000
 Ite die xvi mensis Julij recepi a fe de p dno Abbe et Comite dno in hennichaw
 vout doct pparte plicans integrorum fructum pro lis calie in Cuella vout doct
 sine Abbaac amepa florens triginta duo in lras grossie sine flor 3333
 Ite die xvi mensis Julij recepi a ven^{li} vno dno dno de Astalis Archidiaconus
 legumay p medys fructibz sine Archidiaconus florens quinquaginta amr sine flor 5
 Ite ea die recepi a fe de pre dno Abbe et Comite dno in Jameng vout doct
 pparte plicans integrorum fructum pro lis calie in Bizans vout doct sine Abbaac
 amepa florens quadraginta duo in grossie sine flor 424
 Ite recepi a ven^{li} vno dno Nicolas Alberti p medys fructibz sine pro lis calie in
 Bival voladflumay doct florens decem et octo sine flor 108

Ite recepi a ven^{li} vno dno Nivener de de Bredens pparte plicans mediorum fructum
 Lansonay et pbande Buzony et Custodie ac pbande Lansonay Buzony doct flor
 p pagnata sine flor 60
 Ite recepi ab hno^{li} vno dno Nicolas Thomastrone pparte plicans mediorum fructum
 sine pro lis calie fructu Archidiaconus in Suburbis Buzony flor 60 sine flor 60
 Ite recepi ab hno^{li} vno dno Gregorius d'appon dno Archiepi Buzony pparte plicans
 mediorum fructum sine pro lis calie in Buzony Buzony doct flor 3333 in grossie flor 3333
 Ite recepi a ven^{li} vno dno Archidie de Wolke pparte plicans mediorum fructum suorum
 bupavium vt decantat Belgion Stracomy doct et pro lis calie in Wolbers Buzony
 doct florens quadraginta quinq sine flor 450

De anno dno mmo mmo 1432

Ite die in mensis Junij recepi a ven^{li} vno dno Stanislaw Broquel p medys fructibz
 Lansonay et pbande plocay ac pro lis calie in Bivalus plocay doct flor 3000 in amr sine flor 3000
 Ite ea die recepi a fe de p dno Abbe et Comite dno in Claratumba Stracomy
 doct pparte plicans integrorum fructum pro lis calie in prandijm et in Wolfmud
 Stracomy doct florens quadraginta quinq sine flor 450
 Ite die xvi mensis Junij recepi a ven^{li} vno dno Schuffelt Archidie libray pparte
 plicans mediorum fructum sine Archidie florens quinquaginta sine flor 50
 Ite die xvi mensis Novembri recepi a ven^{li} vno dno Jacobo Jaffoldi pparte plocay
 pparte plicans mediorum fructum sine pparte plocay flor Londen amr sine flor 5

Rachunki kolektora Giacomina Rossiego, wpłaty annat i opłaty z beneficjów inkorporowanych z lat 1431 i 1432 (ASV, Instr. Misc., vol. 7981, f. 9v. Copyright © Archivio Segreto Vaticano)